

Den Europæiske Unions Tidende

L 249

Dansk udgave

Retsforskrifter

56. årgang

19. september 2013

Indhold

II Ikke-lovgivningsmæssige retsakter

FORORDNINGER

- ★ **Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 895/2013 af 18. september 2013 om 202. ændring af Rådets forordning (EF) nr. 881/2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Al-Qaida-organisationen** 1

Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 896/2013 af 18. september 2013 om faste importværdier med henblik på fastsættelse af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager 3

AFGØRELSE

2013/459/EU:

- ★ **Rådets afgørelse af 16. september 2013 om beskikkelse af et svensk medlem af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg** 5

2013/460/EU:

- ★ **Kommissionens gennemførelsesafgørelse af 17. september 2013 om ikke at imødekomme en anmodning om en undtagelse fra Rådets afgørelse 2001/822/EF, hvad angår oprindelsesreglerne for sukker fra Curaçao (meddelt under nummer C(2013) 5826)** 6

Pris: 3 EUR

(Fortsættes på omslagets anden side)

DA

De akter, hvis titel er trykt med magre typer, er løbende retsakter inden for landbrugspolitikken og har normalt en begrænset gyldighedsperiode.

Titlen på alle øvrige akter er trykt med fede typer efter en asterisk.

HENSTILLINGER

2013/461/EU:

- ★ **Kommissionens henstilling af 17. september 2013 om principperne for SOLVIT ⁽¹⁾** 10

III *Andre retsakter*

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE

- ★ **EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning nr. 178/13/KOL af 30. april 2013 om undtagelse af efterforskning og udvinding af råolie og naturgas på Norges kontinentalsokkel fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (Norge)** 16

Meddelelse til læserne — Rådets forordning (EU) nr. 216/2013 af 7. marts 2013 om elektronisk offentliggørelse af *Den Europæiske Unions Tidende* (se omslagets tredje side)

Meddelelse til læseren — måden, der henvises til en retsakt på (se omslagets tredje side)

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

FORORDNINGER

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) Nr. 895/2013

af 18. september 2013

om 202. ændring af Rådets forordning (EF) nr. 881/2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Al-Qaida-organisationen

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 881/2002 af 27. maj 2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Al-Qaida-organisationen ⁽¹⁾, særlig artikel 7, stk. 1, litra a), og artikel 7a, stk. 5, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Bilag I til forordning (EF) nr. 881/2002 indeholder en liste over de personer, grupper og enheder, der ifølge forordningen er omfattet af indefrysningen af pengemidler og økonomiske ressourcer.
- (2) Sanktionskomitéen under FN's Sikkerhedsråd besluttede den 11. september 2013 at fjerne en fysisk person fra

listen over de personer, grupper og enheder, over for hvem indefrysningen af pengemidler og økonomiske ressourcer skal gælde.

- (3) Bilag I til forordning (EF) nr. 881/2002 bør derfor ajourføres —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Bilag I til forordning (EF) nr. 881/2002 ændres som angivet i bilaget til nærværende forordning.

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 18. september 2013.

*På Kommissionens vegne
For formanden*

Chef for Tjenesten for Udenrigspolitiske Instrumenter

⁽¹⁾ EFT L 139 af 29.5.2002, s. 9.

BILAG

Bilag I til forordning (EF) nr. 881/2002 ændres således:

Følgende punkt under overskriften "Fysiske personer" udgår:

"Mufti Rashid Ahmad **Ladehyanoy** (alias a) Ludhianvi, Mufti Rashid Ahmad, b) Ahmad, Mufti Rasheed, c) Wadehyanoy, Mufti Rashid Ahmad). Nationalitet: Pakistansk. Andre oplysninger: a) Grundlægger af Al-Rashid Trust; b) Angiveligt død i Pakistan den 18. februar 2002. Den i artikel 2a, stk. 4, litra b), omhandlede dato: 17.10.2001."

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) Nr. 896/2013**af 18. september 2013****om faste importværdier med henblik på fastsættelse af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager**

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 af 22. oktober 2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen) ⁽¹⁾,

under henvisning til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 af 7. juni 2011 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår frugt og grøntsager og forarbejdede frugter og grøntsager ⁽²⁾, særlig artikel 136, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Ved gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 fastsættes der på basis af resultatet af de multilaterale handelsforhandlinger under Uruguay-runden kriterier for

Kommissionens fastsættelse af faste importværdier for tredjelande for de produkter og perioder, der er anført i del A i bilag XVI til nævnte forordning.

- (2) Der beregnes hver arbejdsdag en fast importværdi i henhold til artikel 136, stk. 1, i gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 under hensyntagen til varierende daglige data. Derfor bør nærværende forordning træde i kraft på dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

De faste importværdier som omhandlet i artikel 136 i gennemførelsesforordning (EU) nr. 543/2011 fastsættes i bilaget til nærværende forordning.

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 18. september 2013.

*På Kommissionens vegne
For formanden*

Jerzy PLEWA
*Generaldirektør for landbrug
og udvikling af landdistrikter*

⁽¹⁾ EUT L 299 af 16.11.2007, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 157 af 15.6.2011, s. 1.

BILAG

Faste importværdier med henblik på fastsættelse af indgangsprisen for visse frugter og grøntsager

(EUR/100 kg)		
KN-kode	Tredjelandskode ⁽¹⁾	Fast importværdi
0702 00 00	MK	59,4
	XS	46,1
	ZZ	52,8
0707 00 05	MK	53,8
	TR	121,6
	ZZ	87,7
0709 93 10	TR	132,6
	ZZ	132,6
0805 50 10	AR	108,8
	CL	148,5
	IL	110,5
	TR	117,7
	UY	99,8
	ZA	118,3
	ZZ	117,3
0806 10 10	EG	188,1
	TR	147,0
	ZZ	167,6
0808 10 80	AR	100,9
	BA	65,7
	BR	41,7
	CL	114,6
	CN	66,9
	NZ	150,8
	US	140,8
	ZA	119,4
	ZZ	100,1
0808 30 90	AR	231,4
	CL	29,5
	CN	82,5
	TR	131,5
	ZZ	118,7
0809 30	TR	125,5
	ZZ	125,5
0809 40 05	BA	47,2
	XS	46,6
	ZZ	46,9

⁽¹⁾ Landefortegnelse fastsat ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1833/2006 (EUT L 354 af 14.12.2006, s. 19). Koden »ZZ« = »anden oprindelse«.

AFGØRELSER

RÅDETS AFGØRELSE

af 16. september 2013

om beskikkelse af et svensk medlem af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(2013/459/EU)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 302,

under henvisning til indstilling fra den svenske regering,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Rådet vedtog den 13. september 2010 afgørelse 2010/570/EU, Euratom om beskikkelse af medlemmerne af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg for perioden fra den 21. september 2010 til den 20. september 2015 ⁽¹⁾.

(2) Der er blevet en plads ledig som medlem af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, efter at Annika BRÖMS' mandat er udløbet —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Jonas BERGGREN, *Head of the Brussels office of the Confederation of Swedish Enterprise*, beskikkes som medlem af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg for den resterende del af mandatperioden, dvs. indtil den 20. september 2015.

Artikel 2

Denne afgørelse træder i kraft på dagen for vedtagelsen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 16. september 2013.

På Rådets vegne

L. LINKEVIČIUS

Formand

⁽¹⁾ EUT L 251 af 25.9.2010, s. 8.

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE

af 17. september 2013

om ikke at imødekomme en anmodning om en undtagelse fra Rådets afgørelse 2001/822/EF, hvad angår oprindelsesreglerne for sukker fra Curaçao

(meddelt under nummer C(2013) 5826)

(2013/460/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Rådets afgørelse 2001/822/EF af 27. november 2001 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Fællesskab (»associeringsafgørelse«) ⁽¹⁾, særlig artikel 37 i bilag III hertil, og

ud fra følgende betragtninger:

OPRINDELSESREGLERNE I BILAG III TIL AFGØRELSE 2001/822/EF

- (1) Bilag III til afgørelse 2001/822/EF vedrører definitionen af begrebet »produkter med oprindelsesstatus« og metoderne for administrativt samarbejde. Artikel 37 heri fastsætter, at der kan vedtages undtagelser fra disse oprindelsesregler, når udviklingen af bestående industrier eller oprettelsen af nye industrier i et land eller territorium berettiger hertil.
- (2) I henhold til artikel 5, stk. 1, litra g), j), k) og o), i bilag III til afgørelse 2001/822/EF, anses hel eller delvis formaling af sukker, sigtning og anbringelse i sække for at være forarbejdninger, som er utilstrækkelige til at give produkterne oprindelsesstatus.
- (3) I artikel 6, stk. 4, i bilag III til afgørelse 2001/822/EF er det fastsat, at AVS/EF-OLT-kumulation for alle sukkerprodukter henhørende under kapitel 17 i det harmoniserede system udfases over tid, og de mængder, for hvilke en sådan kumulation er tilladt, nedsættes gradvis. Ved at sætte mængden til nul ton førte udfasningen i sidste ende til forbuddet mod en sådan kumulation fra 1. januar 2011.

TIDLIGERE UNDTAGELSER, DER ER INDRØMMET DE NEDERLANDSKE ANTILLER FOR SUKKERPRODUKTER

- (4) I 2002 anmodede Nederlandene om en undtagelse fra oprindelsesreglen vedrørende en årlig mængde på 3 000 tons sukkerprodukter henhørende under KN-kode 1701 11 90, 1701 99 10 og 1701 91 00 og forarbejdet i De Nederlandske Antiller. Denne anmodning blev imødekommet, men undtagelsen udløb den 31. december 2007.

- (5) I 2009 anmodede Nederlandene om en forlængelse af den undtagelse, der blev indrømmet i 2002, men det blev ved Kommissionens beslutning 2009/699/EF ⁽²⁾ besluttet ikke at imødekomme anmodningen. I henhold til samme beslutning blev en ny anmodning om undtagelse, der blev fremsat som led i anmodningen om forlængelse, imødekommet med de mængdebegrænsninger, for hvilke der var tildelt importlicens for sukker til De Nederlandske Antiller for 2009 og 2010.

- (6) I 2010 anmodede Nederlandene om en ny undtagelse for sukkerprodukter forarbejdet i De Nederlandske Antiller for perioden 2011-2013. Ved Kommissionens afgørelse 2011/47/EU ⁽³⁾ blev undtagelsen imødekommet i henhold til artikel 37, stk. 1, 3 og 7, i bilag III til afgørelse 2001/822/EF, dog på visse betingelser, som tog sigte på at sikre balance mellem OLT-virksomhedernes legitime interesser og målsætningerne for EU's fælles markedsordning for sukker. De produkter, for hvilke der blev indrømmet undtagelse, var genstand for faktiske forarbejdninger i De Nederlandske Antiller, og den værditilvækst, der blev tilført råsuukkeret i De Nederlandske Antiller, blev anset for at udgøre mindst 45 % af det færdige produkts værdi.

- (7) I henhold til afgørelse 2011/47/EU viste udfasningen af AVS/EF/OLT-kumulation for sukker, jf. artikel 6, stk. 4, i bilag III til afgørelse 2001/822/EF, at EU ønskede at fokusere handelspræferencer på økonomisk aktivitet, der vedvarende bidrager til udviklingen i OLT'erne på et bæredygtigt grundlag under hensyntagen til EU's sukkersektor. Dette princip blev anvendt ved fastsættelsen af de mængder, for hvilke undtagelsen blev indrømmet ved afgørelse 2011/47/EU. Ifølge den anmodning, der blev indgivet i 2010, havde den virksomhed i Curaçao, der var tilgodeset af de hidtidige undtagelser, til hensigt at bevæge sig bort fra sukkerproduktion, der kræver yderligere undtagelser. Derfor blev de af undtagelsen omfattede mængder udfaset over tid (5 000 tons for 2011, 3 000 tons for 2012 og 1 500 tons for 2013).

- (8) I anmodningen fra 2010 fremhævede Nederlandene, at den virksomhed i Curaçao, der var tilgodeset af de hidtidige undtagelser, havde til hensigt at diversificere sine aktiviteter i retning af at producere blandinger og »økosukker«, som begge henvender sig til helt andre markeder end markederne for de sukkerprodukter, for hvilke der blev indgivet anmodning om undtagelse i 2010. Den undtagelse, der blev anmodet om i 2010, var nødvendig

⁽¹⁾ EFT L 314 af 30.11.2001, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 239 af 10.9.2009, s. 55.

⁽³⁾ EUT L 21 af 25.1.2011, s. 3.

for optjeningen af kapital til de investeringer, der var nødvendige for en sådan diversificering. Ved indrømmelsen af undtagelsen ved afgørelse 2011/47/EU forventedes det derfor, at undtagelsen ville generere den omsætning, der var nødvendig for at finansiere investeringerne i diversificeringen af produkter og aktiviteter, således at den virksomhed, der var omfattet af undtagelsen, ikke længere skulle anmode om undtagelser.

DEN FØRSTE ANMODNING I 2013 OM EN UNDTAGELSE FOR SUKKERPRODUKTER

- (9) Den 11. februar 2013 anmodede Nederlandene på vegne af regeringen i Curaçao om en ny undtagelse fra oprindelsesreglerne i bilag III til afgørelse 2001/822/EF for perioden fra den 1. januar 2013 til den 31. december 2013, som er den dato, hvor afgørelse 2001/822/EF udløber. Anmodningen dækker en samlet årlig mængde på 5 500 tons sukkerprodukter henhørende under KN-kode 1701 14 90, betegnet som »økosukker«, med oprindelse i tredjelande og forarbejdet i Curaçao med henblik på eksport til Unionen.
- (10) Nederlandene trak officielt anmodningen tilbage den 17. april 2013, eftersom de aktiviteter, der var beskrevet i anmodningen, ikke længere blev udført i De Nederlandske Antiller. Virksomheden i Curaçao havde flyttet en del af sin sukkerproduktion, især produktionen af sukker i stykker fremstillet af rå rørsukker, pakket til detailsalg, til Belgien, hvorfra den i dag leverer til supermarkeder i Nederlandene. Den har omlagt sin resterende produktion til sigtning, rensning, formaling og enkel blanding af økologisk sukker og pakning heraf i sække med 1 000 kilo til transport.

DEN ANDEN ANMODNING I 2013 OM EN UNDTAGELSE FOR SUKKERPRODUKTER

- (11) Den 17. april 2013, indgav Nederlandene en ny anmodning om en undtagelse for 5 000 tons sukkerprodukter, der blev betegnet som økologisk rå rørsukker henhørende under KN-kode 1701 14 90, for perioden fra den 1. januar 2013 til den 31. december 2013. Nederlandene forklarede, at det under drøftelser med myndighederne i Curaçao var kommet frem, at de mængder, for hvilke undtagelsen blev indrømmet for 2013 ved afgørelse 2011/47/EU, ville være utilstrækkelige til at fortsætte aktiviteterne i den virksomhed, der stod for sukkerforarbejdningen i Curaçao.
- (12) Den anden anmodning var hovedsagelig begrundet i en ændring af forholdene i den pågældende virksomhed, der havde omlagt sine aktiviteter i retning af forarbejdning af økologisk rørsukker, en ændring af verdens sukkemarked, da EU var blevet nettoimportør af sukker, den omstændighed, at værditilvæksten for råmaterialer fra

tredjelande udgjorde mere end 45 % af prisen af fabrik for det færdige produkt, og den direkte og indirekte beskæftigelse, der blev skabt i Curaçao. Den 14. juni 2013 og 28. juni 2013 fremsendte Nederlandene yderligere oplysninger til støtte for sin anmodning af 17. april 2013.

- (13) Ved brev af 16. juli 2013 anmodede Kommissionen de nederlandske myndigheder om at notere sig Kommissionens vurdering af anmodningen og dens hensigt om at anbefale, at anmodningen ikke skulle imødekommes. Kommissionen anmodede også de nederlandske myndigheder om at videregive denne vurdering til den virksomhed, der potentielt ville blive berørt af undtagelsen, således at både Nederlandene og den pågældende virksomhed fik mulighed for at rejse ethvert spørgsmål af faktisk eller retlig karakter, før Kommissionen nåede frem til sin endelige beslutning. Svarfristen blev sat til den 25. juli 2013. Der blev modtaget et svar fra de nederlandske myndigheder den 24. juli 2013.

VÆRDITILVÆKSTEN FOR PRODUKTER UDEN OPRINDELSESSTATUS

- (14) I henhold til artikel 37, stk. 7, i bilag III til afgørelse 2001/822/EF indrømmes der undtagelser, når værditilvæksten for produkter uden oprindelsesstatus, der anvendes i det pågældende OLT, er på mindst 45 % af det færdige produkts værdi, såfremt undtagelsen ikke af en sådan art, at den vil kunne forvolde alvorlig skade på en erhvervsgren i Unionen eller i en eller flere medlemsstater.
- (15) De oplysninger, som Nederlandene har videregivet fra virksomheden i Curaçao om beregningen af den værdi, der skabes i Curaçao ved produktion af »økorørsukker« i 2013, angiver værditilvæksten ved forarbejdning af 5 000 tons »økosukker«. Selskabet har også anført købsprisen for et ton rå »økosukker« med oprindelse i tredjelande og den pris af fabrik, som et ton »økosukker« sælges til. Ifølge virksomheden genererer disse tal en værditilvækst i forhold til produktets pris af fabrik på 52 %. Ifølge de samme oplysninger ville produktion af 1 500 tons »økosukker« generere en værditilvækst i forhold til prisen af fabrik på 88 %.
- (16) De oplysninger, som Nederlandene har videregivet fra virksomheden om beregningen af den værdi, der pr. 1. januar 2013 blev skabt i Curaçao ved produktion af »brun krystalsukker«, angiver værditilvæksten ved bearbejdning og forarbejdning af 5 500 tons »brun krystalsukker«. Hvis den størst mulige værditilvækst pr. ton for »brun krystalsukker« betragtes som realistisk, udgør værditilvæksten i forhold til prisen af fabrik ca. 52,4 %. Forarbejdningsprocesserne forbundet med »økosukker« involverer imidlertid mindre forarbejdning end

for »krystalsukker« pakket til detailsalg. Værditilvæksten forbundet med disse aktiviteter og de faktiske forarbejdningsomkostninger kan derfor kun være lavere for »økosukker« pakket i sække med 1 000 kilo til transport end for »brun krystalsukker« pakket til detailsalg.

- (17) Ifølge »Global Sugar Outlook — 2013 Report« ⁽¹⁾ beløber omkostningerne til produktion af rørsukker i Brasilien, som er den mest konkurrencedygtige region for sukkerproduktion i verden, sig til 224,7 USD pr. ton til produktion af sukkerrør og 95 USD pr. ton til forarbejdning af sukkerrør til råsukker. De samlede omkostninger, inklusive administrative omkostninger, udgør 367,8 USD pr. ton eller, ved en kurs på 1 EUR = 1,3 USD, 283 EUR pr. ton rå rørsukker. Når der tages hensyn til dyrknings- og forarbejdningsaktiviteterne forbundet med produktionen af råsukker på basis af sukkerrør, forekommer det usandsynligt, at omkostninger til alene rensning, formaling og pakning af økologisk rørsukker, der kun udgør en brøkdel af produktionsprocessen, vil være højere. Hvis 283 EUR pr. ton betragtes som en realistisk produktionsomkostning ved beregningen af værditilvæksten ved rensning, formaling og pakning af økologisk rå rørsukker i virksomheden i Curaçao, beløber prisen af fabrik sig til 1 020,19 pr. ton, og værditilvæksten i forhold til prisen af fabrik, udgør blot 32,2 %.

- (18) I henhold til simuleringen af sammenlignelige omkostninger i betragtning 17 ville værditilvæksten ikke nå op på 45 %. Derfor er det urealistisk, at virksomheden i Curaçao, der udfører en enkel forarbejdning, ville kunne skabe en sådan værditilvækst. I stedet skal de tal, som Kommissionen har modtaget, anses for at indeholde andre indirekte omkostninger og gevinster, som ikke udgør beløb, der kommer befolkningen i Curaçao til gode.

INVESTERINGER I DEN EKSISTERENDE INDUSTRI I DE NEDERLANDSKE ANTILLER MED HENBLIK PÅ OPFYLDELSE AF OPRINDELSESREGLERNE FOR SUKKER

- (19) I henhold til artikel 37, stk. 3, litra c), i bilag III til afgørelse 2001/822/EF skal der ved behandlingen af anmodninger om undtagelser tages hensyn til de tilfælde, hvor det klart kan bevises, at oprindelsesreglerne vil være en hindring for betydelige investeringer inden for en bestemt industri, og hvor en undtagelse, der virker fremmende for realiseringen af investeringsprogrammet, vil gøre det muligt at opfylde disse regler etapevis.
- (20) Udfasningen af AVS/EF/OLT-kumulation for sukker den 1. januar 2011 var kendt på forhånd af virksomheden i Curaçao, som havde tilstrækkelig tid til at forberede sig og diversificere i retning af produktion af produkter, der ikke kræver undtagelse.

- (21) I perioden 2009-2013 var virksomheden i Curaçao omfattet af undtagelser, som bidrog til at generere den nødvendige omsætning til at investere i en diversificering i retning af produkter, der ikke kræver en undtagelse fra oprindelsesreglerne. Ifølge oplysningerne fra virksomheden var investeringerne meget små i 2009, og der blev slet ikke gennemført investeringer mellem 2010 og 2012. Undtagelserne har derfor kun bidraget til at opretholde virksomhedens nuværende aktiviteter i Curaçao uden at yde et holdbart bidrag til udviklingen inden for en bestående erhvervsgren eller til oprettelse af en ny. Det er derfor tvivlsomt, at en ny undtagelse vil tilskynde virksomheden til at foretage nye investeringer.

- (22) For at sukkerblandinger, som henhører under HS 2106, og som indeholder pektin eller kasein, kan anses for at have oprindelse i Curaçao og dermed have ret til præferenceadgang til Unionen, må værdien af sukker uden oprindelsesstatus, der anvendes til fremstilling af slutproduktet, ikke overstige 30 % af produktets pris af fabrik. Ved at diversificere i retning af produktion af sådanne blandinger som foreslået i den nuværende anmodning vil virksomheden stadig skulle anmode om en undtagelse for at kunne overholde oprindelsesreglerne.

MULIGHED FOR DEN BESTÅENDE INDUSTRI I DE NEDERLANDSKE ANTILLER FOR AT FORTSÆTTE SIN SUKKEREKSPORT TIL EU

- (23) I henhold til artikel 37, stk. 3, litra b), i bilag III til afgørelse 2001/822/EF skal der ved behandlingen af anmodninger om undtagelser tages hensyn til tilfælde, hvor anvendelse af de eksisterende oprindelsesregler i mærkbar grad vil kunne påvirke den mulighed, som en bestående industri i et OLT har for at fortsætte sin udførsel til Unionen, og navnlig tilfælde, hvor denne anvendelse vil kunne medføre ophør af aktiviteter.

- (24) Kommissionen fører en balance for at analysere sukkermarkedet og for at se, om sukkerlagrene er tilstrækkelige, om der er behov for ekstra sukker, eller om der skal trækkes sukker ud af markedet for at fastholde et prisniveau, der ligger tæt på referenceprisen. Denne balance viser konstant, at der importeres mellem 50 000 og 60 000 tons sukker til fuld told.

- (25) For sukkerprodukter henhørende under KN-kode 1701 14 90 anvendes der i Unionen en toldtarif på 419 EUR pr. ton. Da verdensmarkedsprisen på hvidt sukker (inkl. omkostningerne til raffinering), der handles på London Futures Exchange, udgør ca. 380 EUR pr. ton, og der pålægges en told på 419 EUR pr. ton, ville prisen på dette sukker udgøre mindst 800 EUR pr. ton, når det leveres i Unionen med told betalt. Gennemsnitsprisen på sådanne sukkerprodukter fremstillet i Unionen, jf. medlemsstaternes indberetninger i henhold til artikel 9 i Rådets forordning (EF) nr.

⁽¹⁾ Offentliggjort i LMC Internationals »Sugar and HFCS production costs — global benchmarking«.

1234/2007⁽¹⁾, andrager ca. 725 pr. ton. Under sådanne omstændigheder er en rentabel import af disse sukkerprodukter ikke sandsynlig, medmindre der er tale om sukker af en særlig kvalitet såsom økologisk sukker eller fair trade sukker, der sælges til en langt højere pris end andre sukkerprodukter.

(26) Det er derfor sandsynligt, at en betydelig del af importen til Unionen til den fulde toldsats består af økologisk eller fair trade sukker, da disse sukkerprodukter kan sælges for op til 3 000 EUR pr. ton i detailsektoren. Mængden af importeret økologisk rørsukker til fuld told til EU viser, at sukkereksportører verden over overlever på det aktuelle marked.

(27) Hvis der til den af virksomheden oplyste købspris på råsukker lægges for det første 283 EUR pr. ton som en realistisk produktionsomkostning ved beregning af værditilvæksten ved formaling og pakning af økologisk rå rørsukker i virksomheden i Curaçao, for det andet den fortjenstmargen og de transportudgifter, som virksomheden har oplyst, og for det tredje de importafgifter, der skal betales i Unionen, skulle virksomheden i Curaçao stadig være i stand til omkostningseffektivt at eksportere »økосukker« til EU uden at have behov for en dispensation, der fritager importøren i Unionen for betaling af de gældende importafgifter. Hertil kommer, at den salgspris pr. ton »økосukker« til aftageren i Nederlandene, som Nederlandene har angivet i anmodningen, kan anses for at være tilstrækkelig til at kompensere for betalingen af den fulde told.

(28) Som en OLT-virksomhed er sukkerforarbejdningsvirksomheden i Curaçao selv ansvarlig for sin position på verdensmarkedet, og den kan frit eksportere sine produkter til alle dele af verden, herunder Unionen. Virksomheden kan derfor sammenlignes med andre operatører i hele verden, der udøver samme aktivitet. Navnlig gælder det, at transportomkostningerne fra OLT'en til Unionen, der ifølge oplysninger fra virksomheden beløber sig til 42,59 EUR pr. ton, ikke sætter virksomheden i Curaçao i en ugunstig konkurrenceposition i forhold til andre aktører på markedet, da den frit kan sælge sine produkter på markeder, der ligger tættere på sit forretningssted end Unionen.

(29) Eksporten af sukker, melasse og honning udgør kun 6 % af den samlede vareeksport fra Curaçao, når der ses bort fra olieprodukter. Containerhåndteringsaktiviteterne i forbindelse med import og eksport af sukkerprodukter udgør kun 2 % af de samlede containerhåndteringsaktivi-

teter i forbindelse med import og eksport. Bidraget fra denne eksport til områdets udvikling er i bedste fald kun beskedent.

(30) Det forventes, at undtagelsen vil skabe ti ekstra arbejdspladser, hvilket er et uforholdsmæssigt lille antal sammenlignet med den ønskede udvidelse af produktionen. Navnlig er de ti nye arbejdspladser, som forventes oprettet, mindre end de 20 arbejdspladser, der er gået tabt siden anmodningen i 2010, hvor Nederlandene oplyste, at der var ansat 35 personer i virksomheden i Curaçao, og den anden anmodning fra 2013, ifølge hvilken der var ansat 15 personer i virksomheden.

KONKLUSION

(31) Følgerne af ikke at imødekomme den anmodning om en undtagelse, der blev fremsat den 17. april 2013, vil være minimale. Det vil hverken forhindre virksomheden i at fortsætte sin eksport af sukkervarer til EU og det vil heller ikke stå i vejen for investeringer i sukkerindustrien i Curaçao, da fortjenstmargenen fortsat vil være tilstrækkelig stor til at fremme investeringslysten, selv når det betales fuld told i Unionen.

(32) Den undtagelse, der anmodes om, er derfor ikke berettiget med henvisning til artikel 37, stk. 3, litra b) og c), og artikel 37, stk. 7, i bilag III til afgørelse 2001/822/EF.

(33) Foranstaltningerne i denne afgørelse er i overensstemmelse med udtalelse fra Toldkodeksudvalget —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den anmodning om en undtagelse fra afgørelse 2001/822/EF for så vidt angår oprindelsesreglerne for sukker fra Curaçao, som Nederlandene indgav den 17. april 2013 og supplerede med nye oplysninger den 14. og 28. juni 2013, afvises.

Artikel 2

Denne afgørelse er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 17. september 2013.

På Kommissionens vegne

Algirdas ŠEMETA

Medlem af Kommissionen

⁽¹⁾ EUT L 299 af 16.11.2007, s. 1.

HENSTILLINGER

KOMMISSIONENS HENSTILLING

af 17. september 2013

om principperne for SOLVIT

(EØS-relevant tekst)

(2013/461/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I artikel 26 i TEUF defineres det indre marked som et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital. Efter artikel 4, stk. 3, i TEU skal medlemsstaterne træffe alle relevante foranstaltninger for at opfylde deres forpligtelser i overensstemmelse med EU-retten.
- (2) Det indre marked byder på mange muligheder for personer, der ønsker at bo og arbejde i en anden medlemsstat, og for virksomheder, der ønsker at udvide deres markeder. Det indre marked fungerer generelt godt, men der opstår undertiden problemer, når offentlige myndigheder ikke overholder EU-retten.
- (3) Efter Kommissionens henstilling 2001/893/EF af 7. december 2001 om principper for anvendelsen af »SOLVIT« — problemløsningsnettet for det indre marked ⁽¹⁾ — oprettede medlemsstaterne SOLVIT som et net af centre i deres egne nationale forvaltninger som et hurtigt og uformelt middel til løsning af problemer, som personer og virksomheder støder på, når de gør brug af deres rettigheder i det indre marked.
- (4) SOLVIT er kendetegnet ved en uformel og pragmatisk struktur, men bidrager til at sikre, at der findes løsninger, der er i overensstemmelse med EU-retten. SOLVIT er baseret på en gennemsigtig problemløsningsproces mellem to medlemsstater. Kommissionen deltager generelt ikke i at løse sager, men den er i tæt kontakt med SOLVIT-centrene, tilbyder regelmæssigt juridisk uddannelse og yder i nogle komplekse sager uformel rådgivning. Den overvåger også håndteringen og resultaterne af SOLVIT-sager via onlinedatabasen og kan gribe ind, når den mener, at de løsninger, SOLVIT foreslår, ikke er i

overensstemmelse med EU-retten. Ovennævnte struktur bidrager ikke blot til at sikre lovformeligheden af resultaterne i individuelle sager; evalueringer tyder også på, at SOLVIT's arbejde har ført til generel bedre overholdelse af EU-retten fra de nationale myndigheders side.

- (5) SOLVIT har gennemgået en væsentlig udvikling siden oprettelsen. Nettet håndterer nu ti gange så mange klager som for ti år siden. Det behandler også et langt bredere udvalg af sager end oprindeligt forudset. Langt de fleste sager løses og det i løbet af gennemsnitligt ni uger, hvilket medfører stor tilfredshed blandt de personer og virksomheder, der har brugt SOLVIT.
- (6) SOLVIT er en succes, men tjenestens øgede omfang har forstærket en række udfordringer. En dybdegående evaluering af nettet, der blev udført i løbet af 2010, tyder på, at ikke alle SOLVIT-centre har de samme ressourcer eller den samme bevågenhed. De sagstyper, der behandles, og serviceniveauet varierer også i nettet. Endvidere finder for få personer og virksomheder vej til SOLVIT.
- (7) På baggrund af disse konklusioner er det nødvendigt at træffe foranstaltninger, der kan styrke SOLVIT yderligere og øge dets synlighed både online og offline som understøttelse i Kommissionens arbejdsdokument »Reinforcing effective problem-solving in the Single Market«, i meddelelsen om bedre forvaltning af det indre marked ⁽²⁾ og i rapporten om unionsborgerskab ⁽³⁾. Som led i dette arbejde bør henstilling 2001/893/EF erstattes af en ny henstilling. Formålet med denne nye henstilling er at præcisere, hvad SOLVIT skal levere, baseret på bedste praksis. Henstillingen fastsætter mål og standarder for både medlemsstaterne og Kommissionen for at sikre, at virksomheder og borgere får effektiv bistand i de situationer, hvor EU-retten ikke overholdes. Den skal garantere, at SOLVIT-centrene anvender de samme regler og yder samme ensartede service i hele nettet.

⁽¹⁾ EFT L 331 af 15.12.2001, s. 79.

⁽²⁾ COM(2012) 259 final.

⁽³⁾ COM(2013) 269 final.

- (8) For at sikre en ensartet fortolkning af mandatet i hele nettet defineres i denne henstilling de typer af sager, SOLVIT bør tage sig af. Ifølge henstilling 2001/893/EF tager SOLVIT sig af sager, hvor reglerne for det indre marked ikke er anvendt korrekt. Denne måde at definere anvendelsesområdet på har ført til uoverensstemmelser. For det første er det blevet fremført, at udtrykket »ikke anvender reglerne korrekt« antyder, at SOLVIT ikke kan behandle sager, hvor nationale bestemmelser strider imod EU-retten (såkaldte »strukturelle sager«), og for det andet at SOLVIT kun kan handle, hvis den pågældende EU-lovgivning vedrører det indre marked.
- (9) SOLVIT-sager defineres nu som alle grænseoverskridende problemer, der skyldes en offentlig myndigheds mulige overtrædelse af EU-retten om det indre marked, hvor og i det omfang at sådanne problemer ikke er genstand for retssager på nationalt plan eller EU-plan.
- (10) Udtrykket »overtrædelse« bruges for at præcisere, at SOLVIT-centrene påtager sig alle sager, hvor offentlige myndigheder ikke overholder EU-retten om det indre marked, uanset den grundlæggende årsag til problemet. Langt de fleste af de sager, SOLVIT tager sig af, afspejler situationer, hvor en offentlig myndighed har anvendt EU-retten om det indre marked forkert. SOLVIT-centrene har dog også vist sig at være i stand til at yde effektiv hjælp, når der opstår strukturelle problemer. Selv om strukturelle sager kun udgør en lille del af SOLVIT's samlede sagsmængde, er det vigtigt, at SOLVIT påtager sig sådanne sager for at sikre, at den type problemer ikke går ubemærket hen. Dette giver den bedste garanti for, at de strukturelle problemer håndteres effektivt på det rette niveau.
- (11) Denne henstilling bekræfter, at SOLVIT behandler sager, der omfatter et grænseoverskridende problem med en offentlig myndighed. Kriteriet om den grænseoverskridende karakter sikrer, at en SOLVIT-sag behandles af SOLVIT-centre i to medlemsstater, hvilket garanterer resultatets gennemsigtighed og kvalitet. Kriteriet om offentlige myndigheder knytter sig til det forhold, at SOLVIT er en del af den nationale forvaltning og udelukkende handler uformelt.
- (12) Henstillingen søger også at præcisere, hvilket serviceniveau personer og virksomheder kan forvente af SOLVIT. Den angiver, hvordan klagerne skal underrettes, og hvilken bistand de som minimum skal have. Den klarlægger også de forskellige proceduremæssige trin og frister, der skal overholdes ved behandlingen af en SOLVIT-sag, og den opfølgning, der skal foretages, når en sag ikke kan løses.
- (13) Derudover fastsættes der i denne henstilling minimumsstandards, som SOLVIT-centrene skal overholde med hensyn til organisation, juridisk ekspertise og forhold til andre net. Den præciserer også Kommissionens rolle i SOLVIT-nettet.
- (14) Kommissionen har for nylig omarbejdet SOLVIT-online-databasen som et selvstændigt modul i informationssystemet for det indre marked. Med denne tekniske integration finder reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1024/2012 af 25. oktober 2012 om administrativt samarbejde via informationssystemet for det indre marked og om ophævelse af Kommissionens beslutning 2008/49/EF (»IMI-forordningen«) ⁽¹⁾ om behandling af personoplysninger og fortrolige oplysninger også anvendelse på SOLVIT-procedurer. Denne henstilling specificerer visse aspekter af behandlingen af personoplysninger i SOLVIT i overensstemmelse med IMI-forordningen.
- (15) Denne henstilling søger ikke at angive, hvordan Kommissionen håndterer de klager, den modtager direkte, og berører på ingen måde Kommissionens rolle som traktaternes vogter. Den søger heller ikke at præcisere EU Pilots og de nationale EU Pilot-koordinatorers rolle. Disse elementer tages op i særlige retningslinjer, der opdateres regelmæssigt —

VEDTAGET AT HENSTILLE:

I. FORMÅL OG DEFINITIONER

A. Formål

I denne henstilling fastsættes principper om SOLVIT's funktion. SOLVIT søger at levere hurtige, effektive og uformelle løsninger på problemer, som personer og virksomheder støder på, når deres EU-rettigheder i det indre marked nægtes af offentlige myndigheder. Det bidrager til et mere velfungerende indre marked ved at tilskynde til og fremme bedre overholdelse af EU-retten. For at opnå dette bør nationale SOLVIT-centre samarbejde ud fra de i denne henstilling indeholdte principper.

B. Definitioner

I denne henstilling forstås ved:

1. »klager«: en fysisk eller juridisk person, der er stødt på et grænseoverskridende problem og har forelagt det for SOLVIT direkte eller gennem en mellemmand, eller en organisation, der forelægger et konkret problem på vegne af sit medlem eller sine medlemmer
2. »grænseoverskridende problem«: et problem, en klager i en medlemsstat støder på, der omfatter en mulig overtrædelse af EU-retten vedrørende det indre marked af en offentlig myndighed i en anden medlemsstat; dette omfatter problemer for klagerne, der skyldes deres egne offentlige administrationer, efter at de har gjort brug af retten til fri bevægelighed eller forsøgt at gøre det

⁽¹⁾ EUT L 316 af 14.11.2012, s. 1.

3. »EU-ret vedrørende det indre marked«: enhver EU-lovgivning, -bestemmelser eller -principper, der vedrører det indre markeds funktion efter artikel 26, stk. 2, i TEUF. Dette omfatter bestemmelser, der ikke har til formål at regulere det indre marked som sådan, men som påvirker den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser, personer eller kapital mellem medlemsstaterne
4. »offentlig myndighed«: enhver del af en medlemsstats offentlige forvaltning, på nationalt, regionalt eller lokalt plan, eller ethvert organ uanset dets juridiske form, der ved en af staten udstedt retsakt har fået til opgave at yde offentlig servicevirksomhed under statens tilsyn, og som med henblik herpå har særlige beføjelser ud over dem, der følger af de regler, der finder anvendelse i forholdet mellem borgerne
5. »retssager«: formelle procedurer med henblik på løsning af en tvist for en domstol eller domstolslignende myndighed. Dette omfatter ikke administrative klager mod den samme myndighed, der er skyld i problemet
6. »strukturelt problem«: en overtrædelse forårsaget af en national bestemmelse, der er i modstrid med EU-retten
7. »hjemmecenter«: SOLVIT-centret i den medlemsstat, der har den tætteste tilknytning til klageren på grundlag af for eksempel nationalitet, bopæl, virksomhedssted eller det sted, hvor klageren opnåede den rettighed, der er genstand for sagen
8. »ledende center«: SOLVIT-centret i den medlemsstat, hvor den påståede overtrædelse af EU-retten vedrørende det indre marked har fundet sted
9. »SOLVIT-database«: den onlineapplikation, der er oprettet i informationssystemet for det indre marked (IMI) til at understøtte behandlingen af SOLVIT-sager.
2. Klageren bør inden for én uge modtage en første reaktion på sit problem, med en angivelse af om SOLVIT kan tage sagen op, hvis det er muligt at give en sådan angivelse ud fra oplysningerne. Hvis det er nødvendigt, bør klageren samtidig tilskyndes til at indsende den nødvendige dokumentation for behandlingen af sagen. Inden for én måned efter denne første vurdering og under forudsætning af, at sagsmappen er komplet, bør klageren modtage en bekræftelse om, hvoraf det fremgår, om vedkommendes sag er accepteret af det ledende center og derfor åbnet som en SOLVIT-sag.
3. Når et problem ikke kan behandles som en SOLVIT-sag, bør klageren få forklaret hvorfor og oplyses om andre muligheder for at hjælpe vedkommende med at få løst problemet, herunder vejledning eller videresendelse af problemet om muligt til et andet relevant informations- eller problemløsningsnet eller til den relevante nationale kompetente myndighed.
4. Senest ti uger fra datoen, hvor sagen blev åbnet, bør klageren få en løsning på problemet, hvilket kan omfatte en præcisering af den relevante EU-lovgivning. I særlige tilfælde og særlig hvis en løsning ligger lige for, eller hvis det drejer sig om et strukturelt problem, kan sagen holdes åben efter fristens udløb, under forudsætning af at klageren underrettes herom, maksimalt op til ti uger.
5. Klageren bør oplyses om SOLVIT's uformelle struktur og de gældende procedurer og frister. Oplysningerne bør indeholde oplysninger om andre klagemuligheder, en advarsel om, at SOLVIT's behandling af en sag ikke udskyder de nationale klagefrister, og at SOLVIT's løsninger er uformelle og ikke kan appelleres. Klageren bør også oplyses om, at SOLVIT er gratis. Klageren bør løbende underrettes om sagens forløb.
6. Selv om SOLVIT's procedurer er uformelle, afskærer det ikke en klager fra at indlede formelle retssager på nationalt plan, hvilket medfører, at SOLVIT-sagen lykkes.
7. Når der er opnået en tilfredsstillende løsning, bør klageren oplyses om, hvad vedkommende skal foretage sig for at drage fordel af den foreslåede løsning.
8. Så snart det viser sig, at en sag ikke kan løses af SOLVIT, bør sagen lykkes, og klageren bør omgående underrettes. I sådanne tilfælde bør SOLVIT også oplyse klageren om andre klagemuligheder på nationalt plan eller EU-plan. Når SOLVIT-centrene råder en klager til at klage til Kommissionen, bør de tilskynde klageren til at konsultere tidligere sager i SOLVIT (ved at oplyse et referencenummer og kort gengive sagen). Uafklarede sager bør systematisk rapporteres til Kommissionen via databasen.

II. SOLVIT'S MANDAT

SOLVIT-nettet behandler grænseoverskridende problemer, der skyldes en offentlig myndigheds mulige overtrædelse af EU-retten vedrørende det indre marked, hvor og i det omfang at sådanne problemer ikke er genstand for retssager på nationalt plan eller EU-plan. Det bidrager til et mere velfungerende indre marked ved at tilskynde til og fremme bedre overholdelse af EU-retten.

III. SOLVIT'S SERVICE

Medlemsstaterne bør sikre, at klagerne som minimum ydes følgende service:

1. SOLVIT-centre bør være tilgængelige via telefon eller e-mail og bør besvare henvendelser hurtigt.

9. Ved en sags afslutning bør klageren tilskyndes til at give feedback på SOLVIT's behandling af sagen.

IV. ORGANISATION AF SOLVIT-CENTRE

1. Hver medlemsstat bør have et SOLVIT-center.
2. For at sikre, at SOLVIT-centrene er i stand til at varetage de i denne henstilling anførte opgaver, bør medlemsstaterne sørge for, at SOLVIT-centrene:
 - a) har det fornødne antal velkvalificerede ansatte med praktisk beherskelse af mindst to EU-sprog, hvor det er nødvendigt, for at sikre hurtig og gennemsigtig kommunikation med andre SOLVIT-centre
 - b) har tilstrækkelig juridisk viden eller relevant erfaring med anvendelsen af EU-retten, således at de er i stand til at foretage uafhængige juridiske vurderinger af sager
 - c) befinder sig i den del af den nationale forvaltning, der har tilstrækkelige samordningsbeføjelser til at sikre den korrekte gennemførelse af EU-retten i deres forvaltning
 - d) kan oprette et netværk i den nationale forvaltning med henblik på adgang til den særlige juridiske ekspertise og støtte, der er nødvendig for at finde praktiske løsninger på sager.

V. SOLVIT-PROCEDURE

A. Principper for behandling af SOLVIT-sager

1. Alle SOLVIT-sager bør behandles af to SOLVIT-centre: hjemmecentret og det ledende center.
2. Hjemmecentret og det ledende center bør samarbejde på en åben og gennemsigtig måde med henblik på at finde hurtige og effektive løsninger for klagerne.
3. Hjemmecentret og det ledende center bør aftale, på hvilket sprog de skal kommunikere med hinanden, under hensyntagen til målet om at løse problemerne gennem uformelle kanaler så hurtigt og effektivt som muligt og sikre gennemsigtighed og rapportering.
4. Alle modtagne problemer, vurderingerne fra de i sagen involverede SOLVIT-centre, de foranstaltninger, der er truffet, og foreslåede løsninger bør registreres i SOLVIT-databasen på en tydelig og forståelig måde. Hvis en sag omfatter strukturelle problemer, bør den markeres i databasen, så Kommissionen systematisk kan overvåge sådanne sager.
5. Alle foreslåede løsninger skal altid være i fuld overensstemmelse med EU-retten.
6. SOLVIT-centrene bør overholde de detaljerede sagsbehandlingsregler i SOLVIT's sagsbehandlingsvejledning, som

Kommissionen jævnligt gennemgår i samarbejde med SOLVIT-centrene.

B. Hjemmecenter

1. Hjemmecentret bør registrere alle modtagne retlige problemer, uanset om de hører under SOLVIT's område eller ej.
2. Når hjemmecentret har accepteret at behandle en klage som en SOLVIT-sag, bør den udarbejde en samlet sagsmappe og udføre en omfattende juridisk analyse af problemet, før den indsendes til det ledende center.
3. Når hjemmecentret modtager et løsningsforslag fra det ledende center, herunder en præcisering af den relevante EU-ret, bør den undersøge, om løsningen er i overensstemmelse med EU-retten.
4. Hjemmecentret bør rettidigt give klageren passende oplysninger under proceduren.

C. Det ledende center

1. Det ledende center bør bekræfte modtagelse af sagen, senest en uge efter at hjemmecentret har indsendt den.
2. Det ledende center bør søge at finde løsninger for klagerne, herunder præcisering af den relevante EU-ret, og bør jævnligt underrette hjemmecentret om, hvad det foretager sig.
3. Hvis klagerens indsendte problem er et strukturelt problem, bør det ledende center så hurtigt som muligt vurdere, om problemet kan løses gennem SOLVIT-proceduren. Hvis det vurderes, at det ikke er muligt, bør det ledende center lukke sagen som uafklaret og underrette de ansvarlige nationale myndigheder om den rette gennemførelse af EU-retten i den pågældende medlemsstat, således at overtrædelsen af EU-retten effektivt bringes til ophør. Kommissionen bør også underrettes via databasen.

VI. KOMMISSIONENS ROLLE

1. Kommissionen bistår og støtter SOLVIT ved:
 - a) regelmæssigt at arrangere kurser og netværksbegivenheder i samarbejde med nationale SOLVIT-centre
 - b) at udarbejde og ajourføre SOLVIT's sagsbehandlingsvejledning i samarbejde med nationale SOLVIT-centre
 - c) at yde bistand til sagsbehandling på anmodning fra SOLVIT-centrene. I komplekse sager kan det omfatte uformel juridisk rådgivning. Kommissionens tjenestegrene bør besvare anmodninger om uformel juridisk bistand inden for to uger. Sådant rådgivning er udelukkende uformel og kan ikke betragtes som bindende for Kommissionen

- d) at administrere og vedligeholde SOLVIT-databasen og en offentlig grænseflade og yde særlig uddannelse og særligt materiale for at lette SOLVIT-centrenes anvendelse heraf
- e) at overvåge kvaliteten af og resultaterne fra SOLVIT-centrene og deres sagsbehandling. I sager, der udgør strukturelle problemer, vil Kommissionen nøje overvåge sagerne og om nødvendigt yde rådgivning og bistand for at sikre, at det strukturelle problem afhjælpes. Kommissionen vil overveje, om der skal følges op på uafklarede strukturelle problemer
- f) at sikre passende kommunikation mellem SOLVIT, CHAP ⁽¹⁾ og EU Pilot ⁽²⁾ med henblik på tilfredsstillende opfølgning på uafklarede SOLVIT-sager, overvågning af strukturelle problemer og forebyggelse af dobbelt sagsbehandling
- g) på anmodning fra SOLVIT-centrene at oplyse dem om Kommissionens opfølgning på uafklarede sager, hvis der er indgivet en klage til Kommissionen.

- 2. Hvis det er relevant, kan Kommissionen henvise modtagne klager til SOLVIT med henblik på at finde en hurtig og uformel løsning med forbehold af klagerens samtykke.

VII. KVALITETSKONTROL OG -RAPPORTERING

- 1. SOLVIT-centrene bør regelmæssigt gennemføre kvalitetskontrol på sager, den behandler som hjemmecenter og ledende center som beskrevet i sagsbehandlingsvejledningen.
- 2. Kommissionens tjenestegrene vil regelmæssigt gennemføre overordnet kvalitetskontrol af alle sager og melde mulige problemer til SOLVIT-centrene, som bør træffe passende foranstaltninger til at afhjælpe de identificerede mangler.
- 3. Kommissionen vil regelmæssigt rapportere om SOLVIT's kvalitet og resultater. Den vil også rapportere om de typer problemer, SOLVIT har modtaget til behandling og de sager, SOLVIT behandler, med henblik på at udpege tendenser og uløste problemer i det indre marked. Inden for dette rapporteringssystem rapporterer Kommissionen separat om strukturelle sager.

VIII. NETTETS SYNLIGHED

- 1. Kommissionen vil udbrede kendskabet til og anvendelsen af SOLVIT's viden blandt europæiske interessentorganisationer og EU-institutioner og vil forbedre SOLVIT's tilgængelighed og tilstedeværelse via onlinekanaler.

- 2. Medlemsstaterne bør sikre, at der findes brugervenlige oplysninger og let adgang til SOLVIT's tjenester, især på alle offentlige instansers relevante websteder.
- 3. Medlemsstaterne bør også gennemføre aktiviteter for at øge kendskabet til SOLVIT blandt de berørte parter. Kommissionen vil yde bistand til sådanne aktiviteter.

IX. SAMARBEJDE MED ANDRE NET OG KONTAKTPUNKTER

- 1. For at sikre, at klagerne får effektiv hjælp, bør SOLVIT-centrene samarbejde med andre europæiske og nationale informations- og hjælpenet, f.eks. Dit Europa, Europe Direct, Enterprise Europe Network, europæiske forbrugercentre, EURES, Fin-net og det europæiske netværk af ombudsfolk. SOLVIT-centrene bør også etablere et godt samarbejde med de respektive nationale medlemmer af Den Administrative Kommission for Koordinering af Sociale Sikringsordninger med henblik på effektiv behandling af sager vedrørende social sikring.
- 2. SOLVIT-centrene bør løbende have kontakt med og samarbejde med deres nationale EU Pilot-kontaktpunkter for at sikre passende udveksling af oplysninger om modtagne sager og klager.
- 3. Kommissionen vil fremme sådant samarbejde ved at arrangere fælles netværksbegivenheder og oprette tekniske tilslutningsmidler via net og kontaktpunkter som angivet i punkt 1 ⁽³⁾.

X. BESKYTTELSE AF PERSONOPLYSNINGER OG FORTROLIGHED

Behandlingen af personoplysninger i henhold til denne henstilling, herunder særlig gennemsigtighedskrav og de registreredes rettigheder, er underlagt IMI-forordningen. I overensstemmelse med nævnte forordning bør følgende finde anvendelse:

- 1. Klagerne bør kunne indsende deres klager til SOLVIT gennem en offentlig grænseflade, der er forbundet med informationssystemet for det indre marked, som stilles til rådighed af Kommissionen. Klagerne har ikke adgang til SOLVIT-databasen.
- 2. Hjemmecentrene og de ledende centre bør have adgang til SOLVIT-databasen og kunne behandle den sag, de er involveret i, via denne database. Dette omfatter adgang til klagerens personoplysninger.

⁽¹⁾ Complaint handling/Accueil des plaignants — Kommissionens system til registrering af klager.

⁽²⁾ KOM(2007) 502 endelig.

⁽³⁾ På tidspunktet for denne henstillings vedtagelse er de tekniske muligheder i forbindelse med Dit Europa — Råd & Vink på plads, mens de er under udvikling i forbindelse med Europe Direct.

3. Andre SOLVIT-centre, der ikke er involveret i en bestemt sag, og Kommissionen bør kun have læseadgang til anonyme oplysninger om sagen.
 4. Hjemmecentret bør normalt oplyse det ledende center om klagerens identitet for at lette problemløsningen. Klageren bør oplyses herom ved forløbets begyndelse og have mulighed for at gøre indsigelse, og i så fald bør klagerens identitet ikke oplyses.
 5. De af klageren angivne oplysninger bør udelukkende bruges af det ledende center og de pågældende offentlige myndigheder til at forsøge at løse sagen. Embedsmænd, der behandler sagen, må kun anvende personoplysningerne til de formål, hvortil de blev givet. Der bør også træffes passende foranstaltninger til at beskytte forretningsmæssigt følsomme oplysninger, eksklusive personoplysninger.
 6. En sag kan kun overføres til et andet problemløsningsnet eller en anden problemløsningsorganisation med klagerens samtykke.
 7. Kommissionens ansatte bør kun have adgang til klagerens personoplysninger, hvis det er nødvendigt for at:
 - a) forebygge parallel behandling af det samme problem, der er indgivet til Kommissionen eller en anden EU-institution ved hjælp af en anden procedure
 - b) yde uformel juridisk rådgivning i overensstemmelse med afsnit VI
 - c) træffe beslutning om mulig opfølgning på sager, der allerede er behandlet af SOLVIT
 - d) løse tekniske problemer, der berører SOLVIT-databasen.
 8. Personoplysninger i forbindelse med SOLVIT-sager bør blokeres i informationssystemet for det indre marked 18 måneder efter lukningen af en SOLVIT-sag. Anonymiserede beskrivelser af SOLVIT-sager bør forblive i SOLVIT-databasen og kan bruges med henblik på statistik, rapportering og politikudvikling.
- XI. ANDRE BESTEMMELSER**
- Denne henstilling erstatter henstilling 2001/893/EF. Alle henvisninger til henstilling 2001/893/EF bør forstås som henvisninger til denne henstilling.
- XII. ANVENDELSESdato OG AdRESSATER**
- Denne henstilling anvendes fra den 1. oktober 2013.
- Denne henstilling er rettet til medlemsstaterne.
- Udfærdiget i Bruxelles, den 17. september 2013.
- På Kommissionens vegne*
Michel BARNIER
Medlem af Kommissionen
-

III

(Andre retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDENS BESLUTNING

Nr. 178/13/KOL

af 30. april 2013

om undtagelse af efterforskning og udvinding af råolie og naturgas på Norges kontinentalsokkel fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (Norge)

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN (i det følgende benævnt "Tilsynsmyndigheden") har —

UNDER HENVISNING til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (i det følgende benævnt "EØS-aftalen"),

UNDER HENVISNING til den retsakt, der henvises til i punkt 4 i bilag XVI til EØS-aftalen om fastlæggelse af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige kontrakter i forsyningssektoren (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester) ("direktiv 2004/17/EF"), særlig artikel 30, stk. 1, 4 og 6,

UNDER HENVISNING til aftalen mellem EFTA-staterne om oprettelse af en tilsynsmyndighed og en domstol ("tilsyns- og domstolsaftalen"), særlig artikel 1 og 3 i protokol 1 til aftalen,

UNDER HENVISNING til EFTA-Tilsynsmyndighedens beslutning af 19. april 2012 om bemyndigelse af medlemslande med særlige forpligtelser inden for offentlige indkøb til at tage visse beslutninger på dette område (beslutning nr. 136/12/KOL),

EFTER HØRING af Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler,

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFREMSTILLING

1 SAGSFORLØB

- (1) Ved skrivelse af 5. november 2012 ⁽¹⁾ og efter drøftelser forud for anmeldelsen modtog Tilsynsmyndigheden en

⁽¹⁾ Modtaget af Tilsynsmyndigheden den 6. november 2012 (dokument nr. 652027).

anmodning fra den norske regering om at vedtage en beslutning om anvendelsen af artikel 30, stk. 1, i direktiv 2004/17/EF på råolieaktiviteterne på Norges kontinentalsokkel ("NKS"). I sin skrivelse af 25. januar 2013 anmodede Tilsynsmyndigheden den norske regering om at forelægge yderligere oplysninger ⁽²⁾. Den norske regering sendte sit svar til Tilsynsmyndigheden i en skrivelse af 15. februar 2013 ⁽³⁾. Anmeldelsen og svaret fra den norske regering blev drøftet på en telefonkonference den 4. marts 2013 ⁽⁴⁾. Ved skrivelser fra Tilsynsmyndigheden af 22. marts 2013 blev Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler hørt og anmodet om at afgive udtalelse ved skriftlig procedure ⁽⁵⁾. Efter optælling af medlemmernes stemmer afgav Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler en positiv udtalelse om udkastet til Tilsynsmyndighedens beslutning den 16. april 2013 ⁽⁶⁾.

- (2) Anmodningen fra den norske regering vedrører efterforskning og produktion af råolie og naturgas på NKS, herunder udvikling (dvs. opførelse af passende infrastruktur til kommende produktion, f.eks. produktionsplatforme, rørledninger, terminaler osv.). Den norske regering har i sin anmodning beskrevet tre aktiviteter:

a) efterforskning efter råolie og naturgas

b) produktion af råolie

c) produktion af naturgas.

⁽²⁾ Dokument nr. 657306.

⁽³⁾ Modtaget af Tilsynsmyndigheden den 19. februar 2013 (dokument nr. 663304).

⁽⁴⁾ Dokument nr. 665288.

⁽⁵⁾ Dokument nr. 666730, dokument nr. 666722 og dokument nr. 666680.

⁽⁶⁾ Dokument nr. 669171.

2 DE JURIDISKE RAMMER

- (3) Hensigten med artikel 30, stk. 1, i direktiv 2004/17/EF er at give mulighed for en fritagelse for kravene i bestemmelserne om offentlige aftaler i en situation, hvor markedsaktørerne er undergivet almindelige konkurrencevilkår. I direktivets artikel 30, stk. 1, hedder det:

"Kontrakter, der indgås med henblik på at muliggøre udførelse af en af de i artikel 3-7 omhandlede aktiviteter, er ikke underlagt dette direktiv, hvis den pågældende aktivitet i den medlemsstat, hvor den udøves, er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår på markeder, hvortil adgangen er fri."

- (4) I direktivets artikel 30, stk. 1, fastlægges der to krav, som begge skal være opfyldt, hvis Tilsynsmyndigheden skal kunne vedtage en positiv beslutning vedrørende en anmodning om undtagelse i henhold til artikel 30, stk. 4, under hensyntagen til direktivets artikel 30, stk. 6.
- (5) Det første krav i artikel 30, stk. 1, i direktiv 2004/17/EF er, at aktiviteten skal finde sted på et marked, hvortil adgangen er fri. I henhold til direktivets artikel 30, stk. 3, "betragtes adgangen til et marked som fri, hvis medlemsstaten har gennemført og anvender bestemmelserne i den fællesskabslovgivning, der er anført i bilag XI". I direktivets bilag XI oplistes flere direktiver.
- (6) Blandt de direktiver, der er oplistet i bilag XI, er Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF af 30. maj 1994 om betingelser for tildeling og udnyttelse af tilladelser til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter ⁽⁷⁾, som blev indarbejdet i EØS-lovgivningen i 1995, og hvortil der henvises i punkt 12 i bilag IV til EØS-aftalen.
- (7) Direktiv 98/30/EF er blandt de direktiver, der er oplistet i bilag XI. Dette direktiv er erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 98/30/EF. Sidstnævnte blev indarbejdet i EØS-lovgivningen i 2005 og fremgår i punkt 23 i bilag IV til EØS-aftalen ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ EFT L 164 af 30.6.1994, s. 3, og EFT L 79 af 29.3.1996, s. 30, indarbejdet i EØS-aftalen ved afgørelse truffet af Det Blandede EØS-udvalg nr. 19/95 (EFT L 158 af 8.7.1995, s. 40, og EØS-tillæg nr. 25 af 8.7.1995, s. 1) ("direktivet om tilladelser").

⁽⁸⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57, berigtiget i EUT L 16 af 23.1.2004, s. 74, og indarbejdet i EØS-aftalen ved afgørelse truffet af Det Blandede EØS-udvalg nr. 146/2005 (EUT L 53 af 23.2.2006, s. 43, og EØS-tillæg nr. 10 af 23.2.2006, s. 17) ("gasdirektivet"). Dette direktiv blev erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF (EUT L 211 af 14.8.2009, s. 94), men sidstnævnte er endnu ikke indarbejdet i EØS-lovgivningen.

- (8) Adgangen til markedet kan således betragtes som fri, hvis den norske stat har gennemført og anvender de retsakter, der er anført i punkt 12 og 23 i bilag IV til EØS-aftalen, dvs. henholdsvis direktiv 94/22/EF og direktiv 2003/55/EF ⁽⁹⁾.
- (9) Det andet krav i artikel 30, stk. 1, i direktiv 2004/17/EF er, at aktiviteten i den EFTA-stat, hvor den udøves, er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår. Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt en aktivitet er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår, "anvendes kriterier, som er i overensstemmelse med konkurrencereglerne i traktaten, såsom de pågældende varers eller tjenesteydelsers særlige kendetegn, eventuelle alternative varer eller tjenesteydelser, prisvilkårene, og om der findes eller vil kunne findes mere end en leverandør af de pågældende varer eller tjenesteydelser" ⁽¹⁰⁾.
- (10) Om en aktivitet er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår, bør bedømmes på grundlag af forskellige indikatorer, hvoraf ingen nødvendigvis er afgørende i sig selv. Hvad angår de markeder, der er omfattet af denne beslutning, er hovedaktørernes markedsandel på et givet marked et af de kriterier, som bør tages i betragtning. Et andet kriterium er koncentrationsgraden på disse markeder ⁽¹¹⁾. Om en aktivitet er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår, afgøres på grundlag af objektive kriterier under hensyntagen til den pågældende sektors særlige kendetegn. Da vilkårene varierer for de forskellige aktiviteter, der er omfattet af denne afgørelse, foretages der en særskilt vurdering for hver aktivitet eller hvert marked.
- (11) Denne beslutning er udelukkende truffet for at indrømme en fritagelse i henhold til artikel 30 i direktiv 2004/17/EF og berører ikke anvendelsen af konkurrencereglerne.

3 DEN NORSKE TILLADELSESORDNING

- (12) Den norske lov om råolie ⁽¹²⁾ udgør retsgrundlaget for tilladelsesordningen for råolieaktiviteter på NKS. Loven om råolie og bekendtgørelserne om råolie regulerer

⁽⁹⁾ Se afsnit 5 nedenfor.

⁽¹⁰⁾ Artikel 30, stk. 2, i direktiv 2004/17/EF.

⁽¹¹⁾ Se også Tilsynsmyndighedens beslutning af 22. maj 2012 om undtagelse af produktion og engrossalg af elektricitet i Norge fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (beslutning nr. 189/12/KOL, EUT L 287 af 18.10.2012, s. 21, og EØS-tillæg nr. 58 af 18.10.2012, s. 14).

⁽¹²⁾ Lov nr. 72 af 19.11.1996 om råolieaktiviteter (<http://www.npd.no/en/Regulations/-Acts/Petroleum-activities-act/>). Direktiv 94/22/EF om betingelser for tildeling og udnyttelse af tilladelser til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter er gennemført i den norske lov om råolie pr. 1.9.1995 og i bekendtgørelser til loven om råolie (norsk bekendtgørelse nr. 653 af 27.6.1997) (<http://www.npd.no/en/Regulations/Regulations/Petroleum-activities/>).

tildelingen af tilladelser til efterforskning og produktion af råolie og naturgas på NKS. Det norske olie- og energiministerium giver meddelelse om, hvilke blokke selskaber kan ansøge om tilladelse til. Den norske konge tildeler produktionstilladelsen. Tildelingen af en produktionstilladelse foregår på grundlag af faktuelle og objektive kriterier⁽¹³⁾. Sædvanligvis tildeles en produktionstilladelse til en gruppe selskaber, hvoraf ét selskab udnævnes som den aktør, der er ansvarlig for den daglige forvaltning af tilladelsen.

- (13) I Norge er der to typer tilladelsesrunder: i) de tilladelsesrunder, der omfatter umodne områder på NKS (nummererede tilladelsesrunder), og ii) APA-runder (Awards in Predefined Areas – tildelinger i på forhånd definerede områder), som omfatter modne områder. De to typer tilladelsesrunder er de samme, bortset fra den måde, hvorpå de indledes. APA-tilladelsesrunderne gennemføres årligt og omfatter arealer på NKS, der betragtes som modne (dvs. med velkendt geologi)⁽¹⁴⁾. Nummererede tilladelsesrunder gennemføres (gennemsnitligt) hvert andet år for umodne områder (dvs. med nærmest ukendt geologi)⁽¹⁵⁾. De nummererede tilladelsesrunder indledes af det norske olie- og energiministerium, som opfordrer selskaber med aktiviteter på NKS til at udpege områder (blokke), som de ønsker at få medtaget i den

kommende tilladelsesrunde. De juridiske vilkår (love, bekendtgørelser, tilladelsesdokumenter) for de to typer tilladelsesrunder er nøjagtigt de samme. Den norske regering har oplyst Tilsynsmyndigheden om, at de efterforskningsaktiviteter, der gennemføres i forbindelse med de to typer tilladelsesrunder, også er de samme.

- (14) I forbindelse med tilladelsesrunderne ansøger kvalificerede olieselskaber om produktionstilladelser, dvs. eneret til råolieaktiviteter på NKS. Som fastlagt i afsnit 1-6 c) i den norske lov om råolie omfatter råolieaktiviteter alle aktiviteter i forbindelse med undersøiske råoliedepoter, f.eks. efterforskning, efterforskningsboring, produktion, transport, udnyttelse og nedlukning, herunder planlægning af sådanne aktiviteter, dog ikke bulksøtransport. I tilladelsesrunderne ansøger selskaber således om eneret til efterforskning efter og produktion af eventuel råolie og naturgas, der måtte blive opdaget i de områder, som er omfattet af produktionstilladelsen.
- (15) Når der gøres en opdagelse af råolie og/eller naturgas, er indehaverne af tilladelsen, hvis de beslutter at udvikle feltet, forpligtede til at indsende en plan for udvikling og drift ("PUD") af feltet til det norske olie- og energiministerium med henblik på godkendelse⁽¹⁶⁾. Godkendelsen af PUD'en giver indehaveren af tilladelsen eneret til at påbegynde udvikling og efterfølgende produktion. Produceret olie bliver den enkelte tilladelsesindehavers ejendom.
- (16) De selskaber, der er indehavere af tilladelser på NKS, omfatter alt fra store internationale olieselskaber til meget små olieselskaber, hvoraf mange er nye aktører på NKS, der er kommet til igennem de seneste ca. 10 år.
- (17) Tabellerne nedenfor er indsendt af den norske regering og illustrerer aktiviteterne på NKS, hvad angår nye tildelte produktionstilladelser, tildelte arealer og antal selskaber på NKS⁽¹⁷⁾.

⁽¹³⁾ Se afsnit 3-3 og 3-5 i den norske lov om råolie og afsnit 10 i den norske bekendtgørelse om råolie.

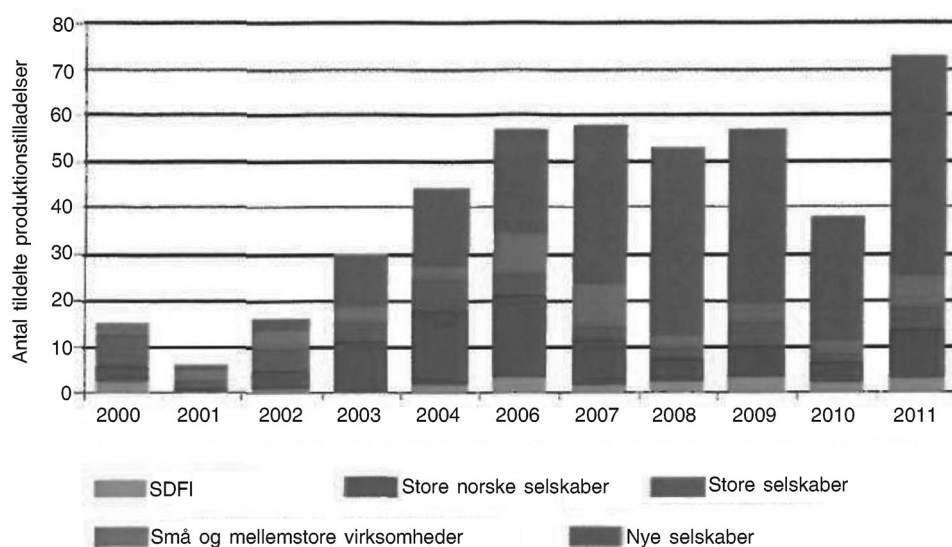
⁽¹⁴⁾ Kriterierne for modne områder er beskrevet i hvidbogen til det norske parlament, *An industry for the future – Norway's petroleum activities* (Meld. St. 28 (2010-2011) Report to the Storting (white paper), s. 88). Der er anvendt følgende kriterier for udvidelse af APA-området: i) områder tæt på infrastruktur (herunder både eksisterende og planlagt infrastruktur, hvor potentielle ressourcer i områderne betragtes som tidskritiske), ii) områder med efterforskningshistorie (herunder områder, der tidligere har været tildelt og opgivet, områder med kendte modeller og områder, der ligger mellem tildelte og opgivne områder) og iii) områder, der grænser op til eksisterende på forhånd definerede områder, men som der ikke har været ansøgt om i nummererede tilladelsesrunder (se <http://www.regjeringen.no/en/dep/oed/press-center/press-releases/2013/apa-2013-acreage-announcement.html?id=714569>). I alt 324 produktionstilladelser er blevet tildelt, siden APA-systemet blev indført i 2003, og der er gjort i alt 32 opdagelser (Meld. St. 28 (2010-2011) Report to the Storting (white paper), s. 86-87).

⁽¹⁵⁾ De nummererede tilladelsesrunder er udformet med henblik på områder, hvor der er begrænset geologisk viden, og hvor det vil være formålstjenligt med trinvis efterforskning. Der er tildelt områder gennem 21 nummererede tilladelsesrunder, hvor tilladelserne blev tildelt i den 21. runde i foråret 2011 (se hvidbogen *An industry for the future – Norway's petroleum activities* (Meld. St. 28 (2010-2011) Report to the Storting (white paper), s. 21). De nummererede tilladelsesrunder omfatter primært områder i udkanten af NKS, hvor der er størst mulighed for store opdagelser. Den 22. tilladelsesrunde blev indledt den 2. november 2011 med planer om tildeling af nye produktionstilladelser i foråret 2013 (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/oed/-presenter/pressemeldinger/2011/initiates-22nd-licensing-round.html?id=661990>). Se også det norske olie- og energiministeriums publikation i samarbejde med det norske oliedirektorat, *Facts 2012 – The Norwegian Petroleum Sector*, kapitel 5 om *Exploration Activity*, s. 30 ff. (<http://www.npd.no/en/Publications/Facts/Facts-2012/Chapter-5/>).

⁽¹⁶⁾ Jf. afsnit 4-2 i den norske lov om råolie.

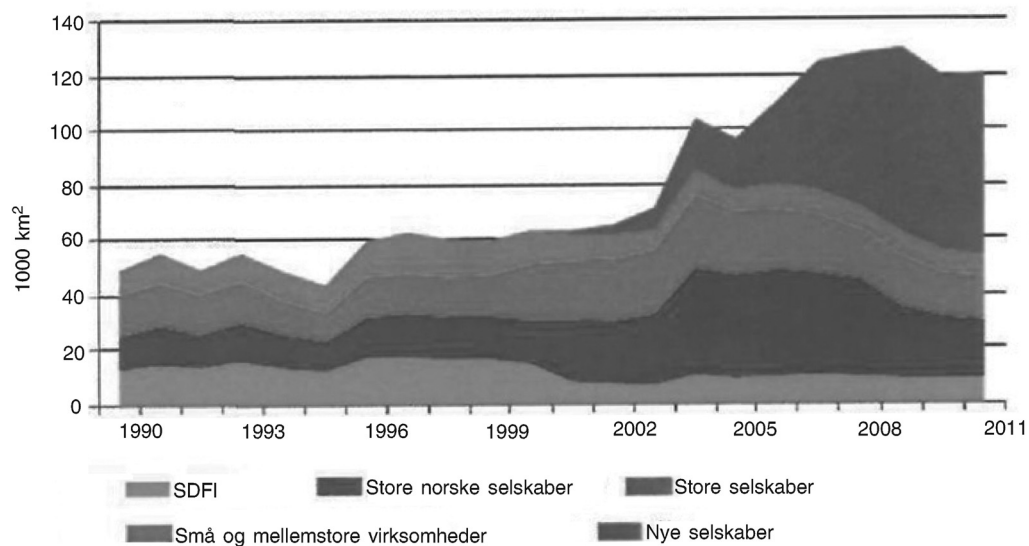
⁽¹⁷⁾ SDFI i de første to tabeller henviser til den norske stats direkte finansielle interesse. Den norske stat besidder omfattende olie- og gastilladelser på NKS gennem SDFI. SDFI-porteføljen forvaltes af det statsejede selskab Petoro AS (www.petoro.no).

Nye tildelte tilladelser:

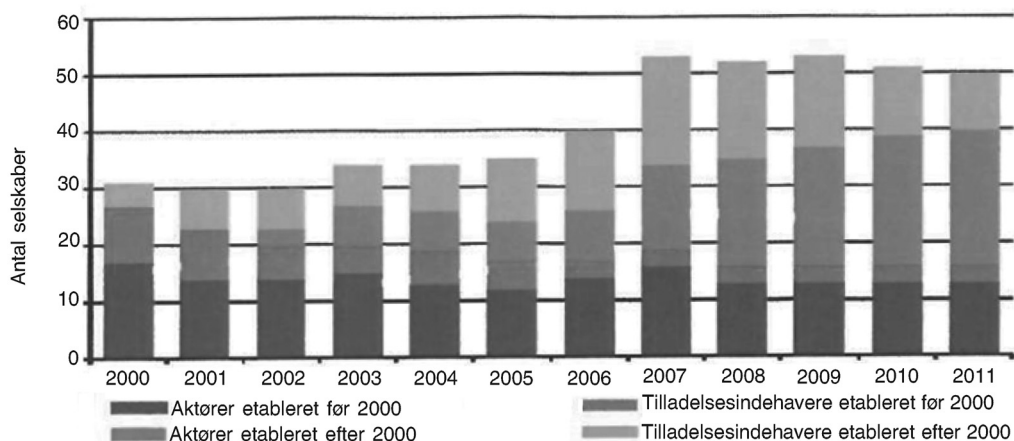
Number of production licences awarded	Antal tildelte produktionstilladelser
SDFI	SDFI
Large Norwegian companies	Store norske selskaber
Large companies	Store selskaber
Small and medium-sized companies	Små og mellemstore virksomheder
New companies	Nye selskaber

Tildelte arealer:

1 000 km ²	1 000 km ²
SDFI	SDFI
Large Norwegian companies	Store norske selskaber
Large companies	Store selskaber
Small and medium-sized companies	Små og mellemstore virksomheder
New companies	Nye selskaber

Antal selskaber på NKS:

Number of companies	Antal selskaber
Operators established before 2000	Aktører etableret før 2000
Operators established after 2000	Aktører etableret efter 2000
Licensees established before 2000	Tilladelsesindehavere etableret før 2000
Licensees established after 2000	Tilladelsesindehavere etableret efter 2000

II. VURDERING

4 DE AKTIVITETER, DER ER OMFATTET AF DENNE BESLUTNING

- (18) Den norske regerings anmodning om undtagelse i henhold til artikel 30 i direktiv 2004/17/EF omfatter tre særskilte aktiviteter på NKS: a) efterforskning efter råolie og naturgas, b) produktion af råolie og c) produktion af naturgas. Tilsynsmyndigheden har undersøgt de tre aktiviteter særskilt ⁽¹⁸⁾.
- (19) I forbindelse med denne beslutning omfatter "produktion" "udvikling" (dvs. opførelse af passende infrastruktur til produktion, f.eks. olieplatforme, rørledninger, terminaler osv.). Transport af naturgas fra NKS til markedet gennem upstreamrørledningsnettet er ikke omfattet af denne beslutning.

5 MARKEDSADGANG

- (20) Direktiv 94/22/EF (direktivet om tilladelser) blev indarbejdet i punkt 12 i bilag IV til EØS-aftalen ved afgørelse truffet af Det Blandede EØS-udvalg nr. 19/95, som trådte i kraft den 1. september 1995.

⁽¹⁸⁾ Dette er i tråd med Kommissionens praksis i fusionsbeslutninger og beslutninger om indrømmelse af en undtagelse i henhold til artikel 30 i direktiv 2004/17/EF. Jf. især Kommissionens beslutning af 29. september 1999 om en fusions forenelighed med fællesmarkedet og EØS-aftalen (sag IV/M.1383 – Exxon/Mobil), Kommissionens beslutning af 29. september 1999 om en fusions forenelighed med fællesmarkedet og EØS-aftalen (sag IV/M.1532 – BP Amoco/ Arco), Kommissionens beslutning af 5. juli 1999 om en fusions forenelighed med det fælles marked (sag IV/M.1573 – Norsk Hydro/Saga), Kommissionens beslutning af 3. maj 2007 om en fusionsforenelighed med det fælles marked (sag COMP/M.4545 – Statoil/Hydro), Kommissionens beslutning af 19. november 2007 om en fusions forenelighed med det fælles marked (sag COMP/M.4934 – Kazmunaigaz/Rompetrol) og Kommissionens beslutning af 21. august 2009 om en fusions forenelighed med det fælles marked (sag COMP/M.5585 – Centrica/Venture production). Se også Kommissionens gennemførelsesafgørelse af 28. juli 2011 om undtagelse af efterforskning efter olie og gas og udnyttelse af olie i Danmark, undtagen Grønland og Færøerne, fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF (EUT L 197 af 29.7.2011, s. 20), Kommissionens gennemførelsesafgørelse af 24. juni 2011 om undtagelse af efterforskning efter olie og gas og udnyttelse af olie i Italien fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (EUT L 166 af 25.6.2011, s. 28), Kommissionens afgørelse af 29. marts 2010 om undtagelse af efterforskning og udnyttelse af olie og gas i England, Skotland og Wales fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (EUT L 84 af 31.3.2010, s. 52) og Kommissionens beslutning af 8. juli 2009 om undtagelse af efterforskning og udnyttelse af olie og gas i Nederlandene fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (EUT L 181 af 14.7.2009, s. 53).

(21) Den norske regering underrettede Tilsynsmyndigheden om sin gennemførelse af direktivet den 18. marts 1996. Efter Tilsynsmyndighedens overensstemmelsesvurdering foretog Norge en række ændringer af sin lovgivning. Efter disse ændringer mente Tilsynsmyndigheden, at Norge havde gennemført direktivet om tilladelser korrekt.

(22) Direktiv 2003/55/EF (gasdirektivet) blev indarbejdet i EØS-aftalen i punkt 23 ved afgørelse truffet af Det Blandede EØS-udvalg nr. 146/2005/EF af 2. december 2005. Direktivet trådte i kraft for EØS-EFTA-staterne den 1. juni 2007.

(23) Den norske regering gav meddelelse om delvis gennemførelse af gasdirektivet den 4. juni 2007 og fuld gennemførelse den 19. februar 2008. Tilsynsmyndigheden foretog ligeledes en overensstemmelsesvurdering for dette direktiv. Efter en række ændringer af den norske lovgivning mente Tilsynsmyndigheden, at Norge havde gennemført gasdirektivet korrekt.

(24) I lyset af oplysningerne i dette afsnit, og for så vidt angår den konkrete sag, ser det ud til, at den norske stat har gennemført og anvender retsakterne i punkt 12 og 23 i bilag IV til EØS-aftalen, dvs. henholdsvis direktiv 94/22/EF og direktiv 2003/55/EF.

(25) Følgelig og i overensstemmelse med artikel 30, stk. 3, første afsnit, i direktiv 2004/17/EF bør adgangen til markedet betragtes som fri på hele Norges område, herunder NKS.

6 KONKURRENCEN PÅ MARKEDET

(26) Som forklaret ovenfor mener Tilsynsmyndigheden, at det er nødvendigt at undersøge, om de pågældende sektorer er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår. I denne henseende har den undersøgt den dokumentation, den norske regering har indsendt, og i fornødent omfang suppleret den med offentligt tilgængelig dokumentation.

6.1 Efterforskning efter råolie og naturgas

6.1.1 Det relevante marked

(27) Efterforskning efter råolie og naturgas består i at finde nye reserver af kulbrinteressourcer. Produktionen omfatter både opførelsen af relevante infrastrukturer til produktion og udnyttelse af disse ressourcer. Efterforskning efter råolie og naturgas udgør ét relevant produktmarked, der er adskilt fra markedet for produktion af råolie og naturgas. Definitionen er baseret på den kendsgerning, at det ikke er muligt fra starten at slå fast, om

efterforskningen vil føre til opdagelse af råolie eller naturgas. Den norske regering har bekræftet, at det gælder både de nummererede tilladelsesrunder og APA-tilladelsesrunderne. Denne markedsdefinition er også i tråd med Kommissionens praksis ⁽¹⁹⁾.

(28) Efterforskningen af umodne og modne områder udføres af samme type selskaber, og aktiviteterne afhænger af samme type teknologi (dvs. uanset den anvendte type tilladelsesrunde). Selv om geologien er mere kendt i APA-tilladelsesrunderne, har olieselskaberne intet nøjagtigt kendskab til tilstedeværelsen af råolie eller til, om en potentiel opdagelse kan omfatte olie eller gas eller begge dele. Tilsynsmyndigheden mener derfor, at det relevante marked er efterforskning efter råolie og naturgas, hvilket omfatter efterforskningsaktiviteter, der gennemføres i forbindelse med både de nummererede tilladelsesrunder og APA-tilladelsesrunderne.

(29) De selskaber, der er involveret i efterforskningsaktiviteter, begrænser normalt ikke deres aktiviteter til et specifikt geografisk område. De fleste virksomheder er nærmere til stede på globalt niveau. Kommissionen har i sine beslutninger konsekvent fastholdt, at efterforskningsmarkedets geografiske udstrækning er verdensomspændende ⁽²⁰⁾. Den norske regering er enig i Kommissionens definition af det geografiske marked. Tilsynsmyndigheden mener, at det relevante geografiske marked er verdensomspændende.

6.1.2 Almindelige konkurrencevilkår

(30) I perioden 2011-2013 har omkring 50 selskaber opnået status som indehavere af produktionstilladelser og deltager dermed i efterforskningsaktiviteter på NKS ⁽²¹⁾.

(31) Markedsandelene for de aktive aktører inden for efterforskning måles typisk ud fra to variabler: påviste reserver og forventet produktion ⁽²²⁾.

(32) I 2011 udgjorde de globale påviste oliereserver 1 652,6 mia. tønder, og det tilsvarende tal for naturgas

⁽¹⁹⁾ Se Kommissionens beslutning af 23. januar 2003 om en fusionsforenighed med det fælles marked (sag COMP/M.3052 – Eni/Fortum Gas), sag IV/M.1383 – Exxon/Mobil, og Kommissionens gennemførelsesafgørelser vedrørende Danmark, Italien, England, Wales, Skotland og Nederlandene (se fodnote 18).

⁽²⁰⁾ Se f.eks. sag COMP/M.3052 – Eni/Fortum Gas (præmis 13) og sag COMP/M.4545 – Statoil/Hydro (præmis 7) (se fodnote 18).

⁽²¹⁾ Antallet omfatter både produktionstilladelser i nummererede tilladelsesrunder og APA-tilladelser (jf. dokument nr. 663313, s. 1-20).

⁽²²⁾ Se f.eks. Kommissionens beslutning i Exxon/Mobil-sagen (præmis 25 og 27) (fodnote 18).

var på 208,4 bio. m³ eller ca. 1 310,8 mia. tønder olie-ækvivalenter⁽²³⁾. Ved udgangen af 2011 udgjorde de påviste oliereserver i Norge 6,9 mia. tønder, hvilket svarer til 0,4 % af verdens reserver⁽²⁴⁾. De påviste reserver af naturgas i Norge i 2011 udgjorde 2,1 bio. m³, hvilket svarer til 1 % af verdens reserver⁽²⁵⁾. Ingen af de fem største virksomheder med aktiviteter på NKS har en verdensmarkedsandel af de påviste reserver på over 1 %⁽²⁶⁾.

(33) Den norske regering har ikke nogen oplysninger om verdensmarkedsandelen for de fem største selskaber med aktiviteter på NKS målt på forventet produktion. Det kan dog med rimelighed forventes, at der er en direkte sammenhæng mellem de påviste råolie- og naturgasreserver og den forventede fremtidige produktion⁽²⁷⁾. I lyset af de tilgængelige oplysninger er det under alle omstændigheder ikke sandsynligt, at verdensmarkedsandelen for de største selskaber på NKS målt på forventet produktion vil ændre Tilsynsmyndighedens vurdering.

(34) Derudover har Tilsynsmyndigheden vurderet oplysninger om antallet af ansøgninger i forbindelse med tilladelsesrunder for NKS og nye aktører på NKS. Tal fra den norske regering om tildelingen af tilladelser under de seneste tre tilladelsesrunder for NKS (i 2011-2012) viser, at antallet af ansøgninger har været på op til ni selskaber pr. meddelt tilladelse. I perioden 2008-2012 blev 13 nye aktører tildelt en produktionstilladelse på NKS. Et betydeligt antal selskaber tildeles således en produktionstilladelse på NKS⁽²⁸⁾.

(35) På grundlag af ovennævnte aspekter må koncentrationsgraden på verdensmarkedet for efterforskning efter råolie og naturgas vurderes som lav. Det er sandsynligt, at selskaber med aktiviteter på dette marked er underkastet et betydeligt konkurrencepres. Intet tyder på, at sektoren ikke er drevet af markedskræfterne. Tilsynsmyndigheden konkluderer derfor, at markedet for efterforskning efter råolie og naturgas er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår i henhold til direktiv 2004/17/EF.

⁽²³⁾ Se BP Statistical Review of World Energy, juni 2012 ("BP Statistics"), s. 6. (http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2012.pdf).

⁽²⁴⁾ Se BP Statistics, s. 6.

⁽²⁵⁾ Se BP Statistics, s. 20.

⁽²⁶⁾ Jf. den norske regerings skrivelse til Tilsynsmyndigheden af 15. februar 2013 (dokument nr. 663313, s. 22).

⁽²⁷⁾ Se f.eks. Kommissionens gennemførelsesafgørelse vedrørende Danmark (se fodnote 18) og Kommissionens gennemførelsesafgørelse vedrørende Italien (se fodnote 18).

⁽²⁸⁾ Se også det norske olie- og energiministeriums publikation i samarbejde med det norske oiledirektorat, *Facts 2012 – The Norwegian Petroleum Sector*, kapitel 5 om *Player scenario and activity*, s. 33-35 (<http://www.npd.no/en/Publications/Facts/Facts-2012/Chapter-5/>).

6.2 Produktion af råolie

6.2.1 Det relevante marked

(36) Råolie er en global råvare, og prisen afhænger af udbud og efterspørgsel på verdensmarkedet. Ifølge Kommissionens gængse praksis⁽²⁹⁾ er udviklingen og produktionen af råolie et særskilt produktmarked, hvis geografiske udstrækning er verdensomspændende. Den norske regering er enig i denne markedsdefinition⁽³⁰⁾. Tilsynsmyndigheden fastholder samme markedsdefinition i denne beslutning.

6.2.2 Almindelige konkurrencevilkår

(37) Når der gøres en opdagelse af råolie (eller naturgas), er indehaverne af tilladelsen, hvis de beslutter at udvikle feltet, forpligtede til at indsende en plan for udvikling og drift ("PUD") af feltet til det norske olie- og energiministerium med henblik på godkendelse. De felter på NKS, hvor der primært produceres olie⁽³¹⁾, og for hvilke der foreligger en PUD, som er indsendt og godkendt inden for de seneste fem år, er følgende:

År	Beskrivelse (Felt navn og tilladelse)	Tildelt til
2008	Morvin, PL134B	Statoil Petroleum Eni Norge Total E&P Norge
2009	Goliat, PL229	Eni Norge Statoil Petroleum
2011	Knarr, PL373S	BG Norge Idemitsu Petroleum Norge Wintershall Norge RWE Dea Norge
2011	Ekofisk Sør, Eldfisk II, PL	ConocoPhillips Total E&P Norge Eni Norge Statoil Petroleum Petoro AS
2011	Vigdis nordøst, PL089	Statoil Petroleum Petoro AS ExxonMobil E&P Norway Idemitsu Petroleum Norge Total E&P Norge RWE Dea Norge

⁽²⁹⁾ Se fodnote 18.

⁽³⁰⁾ Eftersom størstedelen af felterne på NKS både indeholder olie og gas, har den norske regering dog givet udtryk for, at den fælles produktion af olie og gas på felterne gør det umuligt at foretage en sontring mellem de to i henhold til direktiv 2004/17/EF.

⁽³¹⁾ Eftersom felter indeholder både olie og gas, omfatter tabellen i afsnit 6.2 de felter, hvor der primært produceres olie. De felter, hvor der primært produceres gas, er opført i afsnit 6.3.

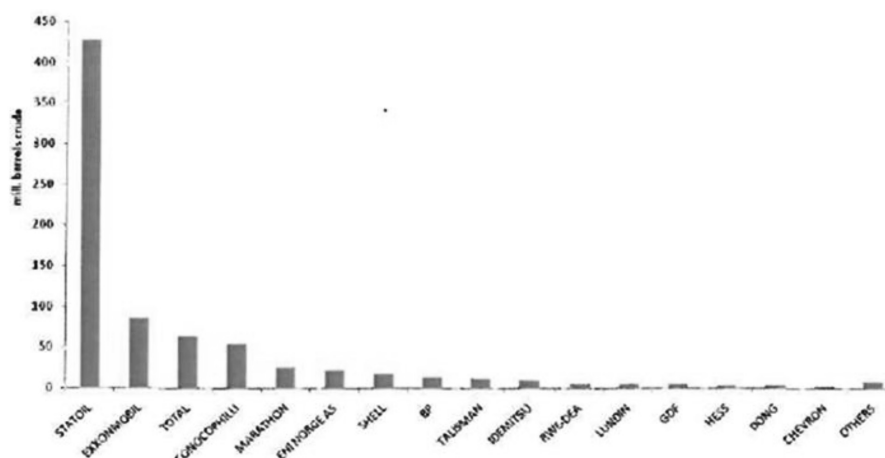
År	Beskrivelse (Felt navn og tilladelse)	Tildelt til
2011	Stjerne, del af Oseberg Sør PL079, PL104	Statoil Petroleum Petro AS Total E&P Norge ConocoPhillips
2011	Hyme, PL348	Statoil Petroleum GDF Suez E&P Norge Core Energy E.ON E&P Norge Faroe Petroleum Norge VNG Norge
2011	Brynhild, PL148	Lundin Norway Talisman Energy Norway
2012	Jette, PL027C, PL169C, PL504	Det norske oljeselskap Petro AS
2012	Skuld, PL128	Statoil Petroleum Petro AS Eni Norge

År	Beskrivelse (Felt navn og tilladelse)	Tildelt til
2012	Edvard Grieg, PL338	Lundin Norway Wintershall Norge OMV Norge
2012	Bøyla, PL340	Marathon Oil Norge ConocoPhillips Lundin Norway
2012	Svalin, PL169	Statoil Petroleum Petro AS ExxonMobil E&P Norway

(38) PUD'er for produktion af olie, som omfatter i alt 20 selskaber, blev godkendt i perioden 2008-2012. Derudover blev en PUD, der omfatter tre nye aktører på markedet, godkendt af olie- og energiministeriet i 2010 ⁽³²⁾.

(39) Ud over de norske statsejede selskaber viser listen, at indehavere af tilladelser er store olieselskaber såvel som mindre selskaber. Den norske regering anfører, at de fleste olieselskaber på NKS er en del af selskaber med en diversificeret verdensomspændende forretningsportefølje. Den producerede råolie sælges derfor i vid udstrækning til tilknyttede selskaber. Over halvdelen af produktionen sælges dog på spotmarkedet. Figuren nedenfor viser salgsmængden for råolie fra NKS i 2009.

Salgsmængde for råolie fra NKS i 2009:

Figur. Sælgere af norsk råolie i 2009. Kategorien Others består af Altinex Oil, Bayerngas, Ruhrgas, Dana, Wintershall, Det Norske Oljeselskap, VNG, Revus Energy, Endeavour og EADS (MPE).

⁽³²⁾ Se den norske regerings skrivelse til Tilsynsmyndigheden af 15. februar 2013 (dokument nr. 663313, s. 25).

- (40) Den samlede daglige produktion af råolie på verdensplan udgjorde i 2011 83,576 mio. tønder. I 2011 blev der produceret i alt 2,039 mio. tønder om dagen i Norge. Det svarede til 2,3 % af verdensproduktionen ⁽³³⁾.
- (41) Hvad angår produktionen af råolie på NKS, tegnede Statoil sig for den største andel i 2011. Andre producenter på NKS omfattede store internationale olieselskaber som Exxon/Mobil, Total, ConocoPhillips, Marathon, Shell, BP og Eni. Ingen af disse aktører havde i 2011 en markedsandel på verdensmarkedet for produktion af råolie på over 3 % ⁽³⁴⁾. Koncentrationsgraden på det relevante marked som helhed var derfor lav.
- (42) I sine beslutninger i medfør af direktiv 2004/17/EF vurderede Kommissionen, at det globaliserede marked for produktion af olie er kendetegnet ved stærk konkurrence mellem en række aktører ⁽³⁵⁾. Intet tyder på, at det skulle have ændret sig i de seneste år.
- (43) I lyset af ovenstående aspekter konkluderer Tilsynsmyndigheden, at intet tyder på, at sektoren ikke er drevet af markedskræfterne, og desuden, at markedet for udvikling og produktion af råolie er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår i henhold til direktiv 2004/17/EF.

6.3 Produktion af naturgas

6.3.1 Det relevante marked

- (44) Markedet for udvikling, produktion og engrossalg af gas er blevet undersøgt af Kommissionen i henhold til EF-fusionsforordningen ⁽³⁶⁾ i en række afgørelser, hvori den fastslog, at der er ét marked for upstreamforsyning af gas (herunder også udvikling og produktion af gas) for kunder i EØS (dvs. gas produceret ved gasfelterne og solgt til kunder – herunder nationale foretagender – i EØS) ⁽³⁷⁾.

⁽³³⁾ Se BP Statistics, s. 8.

⁽³⁴⁾ Jf. den norske regerings skrivelse til Tilsynsmyndigheden af 15. februar 2013 (dokument nr. 663313, s. 26).

⁽³⁵⁾ Se Kommissionens gennemførelsesafgørelse vedrørende Danmark (præmis 16) (se fodnote 18). Se endvidere Kommissionens gennemførelsesafgørelse vedrørende Italien (præmis 16), Kommissionens gennemførelsesafgørelse vedrørende England, Skotland og Wales (præmis 16) og Kommissionens gennemførelsesafgørelse vedrørende Nederlandene (præmis 12) (se fodnote 18).

⁽³⁶⁾ Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser ("EF-fusionsforordningen") (EUT L 24 af 29.1.2004, s. 1). Indarbejdet i EØS-aftalen i bilag XIV, kapitel A, punkt 1, ved afgørelse nr. 78/2004 (EUT L 219 af 19.6.2004, s. 13, og EØS-tillæg nr. 32 af 19.6.2004, s. 1).

⁽³⁷⁾ Se sag IV/M.4545 Statoil/Hydro (præmis 9) (se fodnote 18).

Flydende naturgas eller ledningsgas

- (45) Naturgas kan transporteres gennem upstreamgasrørledninger eller med skib i form af flydende naturgas (Liquefied Natural Gas – "LNG"). Norges gaseksport for 2012 var på omkring 112 mia. m³, heraf var 107 mia. m³ ledningsgas, og 5 mia. m³ blev transporteret som LNG ⁽³⁸⁾.
- (46) Den norske regering hævder, at LNG-forsyningerne er substituerbare og i direkte konkurrence med ledningsgas. Når den flydende naturgas på ny omdannes til gas, kan den indgå i naturgasrørledningsnettet nøjagtigt som gas, der leveres gennem rørledninger fra upstreamfelterne. Zeebrugge i Belgien nævnes som et eksempel: Når ledningsgassen fra NKS er passeret gennem modtagelsesterminalen, og den flydende naturgas på ny er blevet omdannet til gas i Zeebrugges LNG-terminal, er gaskilderne fuldt ud substituerbare. Selv om der ikke findes infrastrukturer til omdannelse af flydende naturgas til gas i alle EØS-lande, har kapaciteten været kraftigt stigende i de seneste år. Kapaciteten i EØS-landene nærmer sig 200 mia. m³. Med udvidelsen af rørledningsnettet bliver flydende naturgas tilgængelig for et stigende antal EØS-kunder.
- (47) Kommissionen har i nye beslutninger ikke taget stilling til, om der bør sondres mellem forsyning af LNG og forsyning via rørledningsnettet ⁽³⁹⁾.
- (48) Hvad angår denne beslutning, mener Tilsynsmyndigheden heller ikke, at det er nødvendigt at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der bør sondres mellem ledningsgas og LNG.

Høj brændværdi eller lav brændværdi

- (49) Downstream er der flere net på plads til distribution af gas med høj brændværdi (HCV-gas) og gas med lav brændværdi (LCV-gas), og slutbrugerne er tilsluttet det net, der er relevant for deres forsyning. HCV-gas kan konverteres til LCV-gas og omvendt. Norske gasproducenter leverer gas af HCV-typen.
- (50) Den norske regering hævder, at graden af substituerbarhed mellem LCV-gas og HCV-gas indebærer, at disse produkter hører under samme gasforsyningsmarked set fra et upstreamsynspunkt. Den hævder også, at forsyningen af LCV-gas udgør en relativt lille del af den samlede forsyning af gas til EØS-landene, nemlig omkring 10 %.

⁽³⁸⁾ Se den norske regerings skrivelse til Tilsynsmyndigheden af 15. februar 2013 (dokument nr. 663313, s. 33).

⁽³⁹⁾ Se Kommissionens beslutning af 16. maj 2012 om en fusionsforenelighed med fællesmarkedet og EØS-aftalen, sag COMP/M.6477 – BP/Chevron/Eni/Sonangol/Total/JV (præmis 19). Se endvidere sag IV/M.4545 – Statoil/Hydro (præmis 12), Kommissionens gennemførelsesafgørelse vedrørende Nederlandene (præmis 13) og Kommissionens gennemførelsesafgørelse vedrørende England, Skotland og Wales (præmis 15) (se fodnote 18).

- (51) Hvad angår denne beslutning, mener Tilsynsmyndigheden ikke, at det er nødvendigt at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der bør sondres mellem HCV-gas og LCV-gas.

Konklusion vedrørende produktmarkedsdefinitionen

- (52) Hvad angår produktmarkedsdefinitionen, mener Tilsynsmyndigheden i forbindelse med denne beslutning, at der er ét marked for upstreamforsyning af gas (herunder også udvikling og produktion af gas). Spørgsmålet om, hvorvidt LNG- eller LCV-gas hører under det relevante produktmarked, er ikke relevant for udfaldet af denne beslutning.

Geografisk udstrækning

- (53) Den norske regering hævder, at de tre direktiver om gasmarkederne har skabt et liberaliseret og integreret marked for naturgas i den nordvestlige del af Europa. EU agter at integrere markederne fuldt ud senest i 2014. Med et indre marked for gas mener den norske regering ikke, at det er relevant at vurdere de enkelte EØS-landes markedsandele. Når gassen når grænserne for det europæiske indre marked, flyder den frit til det sted, hvor der er brug for den, afhængigt af udbud og efterspørgsel.

- (54) Omkring 70 % af den eksporterede ledningsgas fra NKS blev transporteret til modtagelsesterminaler i Tyskland og Det Forenede Kongerige, mens den resterende andel blev transporteret til terminaler i Belgien og Frankrig. Rørledningsgas fra Norge sælges via rørledningsforbindelser og swaptaler til et yderligere antal EØS-lande – i alt over 10 EØS-lande. Omkring to tredjedele af LNG-produktionen fra NKS er historisk set blevet solgt til EØS-landene. Det betyder, at næsten al Norges gas eksporteres til EØS.

- (55) Derudover hævder den norske regering, at gaskøbere i EØS har adgang til en række forskellige forsyningskilder. De omfatter både gas fra EU (typisk Danmark, Nederlandene og Det Forenede Kongerige), fra nabolande (typisk Rusland, Algeriet og Libyen ud over Norge) og fra lande længere væk (f.eks. lande i Mellemøsten eller Nigeria – i form af LNG).

- (56) Den norske regering hævder også, at knudepunkter i både Det Forenede Kongerige og på det europæiske kontinent i stigende grad omdanner flydende naturgas til gas, og at prisdannelsen ved de forskellige knudepunkter viser, at der er opnået et betydeligt integrationsniveau.

- (57) Hvad angår den geografiske markedsdefinition, er det i Kommissionens tidligere beslutninger i henhold til EF-fusionsforordningen blevet konkluderet, at dette marked med al sandsynlighed omfatter gasimport fra EØS-lande plus russisk og algerisk gasimport, mens der ikke er taget

stilling til den geografiske markedsdefinition. I beslutningen om fusionen mellem Statoil og Hydro mente Kommissionen ikke, at det var nødvendigt at træffe afgørelse om, hvorvidt det relevante geografiske område var: i) EØS, ii) et område bestående af de EØS-lande, hvori gas fra NKS sælges (direkte via rørledninger eller via swaps), eller iii) det enkelte land, hvori parterne sælger gas⁽⁴⁰⁾. Uanset den anvendte geografiske definition ville den pågældende koncentration ikke give anledning til konkurrencemæssige bekymringer på markedet for upstreamforsyning af gas.

- (58) I forbindelse med denne beslutning og af de nedenfor fastsatte årsager mener Tilsynsmyndigheden ikke, at det er nødvendigt at træffe afgørelse om den nøjagtige udstrækning af det geografiske marked for naturgas. Tilsynsmyndigheden mener, at den pågældende sektor – med enhver rimelig markedsafgrænsning – er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår.

6.3.2 Almindelige konkurrencevilkår

- (59) Når der gøres en opdagelse af naturgas (eller råolie), er indehaverne af tilladelsen, hvis de beslutter at udvikle feltet, forpligtede til at indsende en plan for udvikling og drift ("PUD") af feltet til det norske olie- og energiministerium med henblik på godkendelse. De felter på NKS, hvor der primært produceres gas⁽⁴¹⁾, og for hvilke der foreligger en PUD, som er indsendt og godkendt inden for de seneste fem år, er følgende:

År	Beskrivelse (Felt navn og tilladelse)	Tildelt til
2008	Yttergryta, PL062	Statoil Petroleum Total E&P Norge Petoro AS Eni Norge
2008	Troll redevelopment, PL054, PL085, PL085C	Petoro AS Statoil Petroleum Norske Shell Total E&P Norge ConocoPhillips
2009	Oselvar, PL274	DONG E&P Norge Bayerngas Norge Noreco Norway
2010	Trym, PL147	Bayerngas Norge DONG E&P Norge
2010	Gudrun, PL025	Statoil Petroleum GDF SUEZ E&P Norge

⁽⁴⁰⁾ Se sag IV/M.4545 – Statoil/Hydro (præmis 16) (se fodnote 18).

⁽⁴¹⁾ Eftersom felter på NKS indeholder både olie og gas, omfatter tabellen i afsnit 6.3 de felter, hvor der primært produceres gas. De felter, hvor der primært produceres olie, er opført i afsnit 6.2.

År	Beskrivelse (Felt navn og tilladelse)	Tildelt til
2010	Marulk, PL122	Statoil Petroleum DONG E&P Norge Eni Norge
2010	Gaupe, PL292	BG Norge Lundin Norway
2011	Valemon, PL050, PL050B, PL050C, PL050D, PL193B, PL193D	Statoil Petroleum Petoro AS Centrica Resources Norge Enterprise Oil Norge
2011	Visund, Sør, PL120	Statoil Petroleum Petoro AS ConocoPhillips Total E&P Norge
2012	Åsgard subsea compression	Petoro AS Statoil Petroleum Eni Norge Total E&P Norge ExxonMobil E&P Norway
2011	Atla, PL102C	Total E&P Norge Petoro AS Centrica Resources Norge Det norske oljesels- kap
2012	Martin Linge, PL040, PL043	Total E&P Norge Petoro AS Statoil Petroleum

(60) PUD'er for produktion af gas, som omfatter i alt 14 selskaber, blev godkendt i perioden 2008-2012. PUD'er, der omfatter tre nye aktører, blev godkendt i perioden 2009-2011 ⁽⁴²⁾. Over 25 selskaber på NKS eksporterer gas til EØS ⁽⁴³⁾.

(61) I 2011 udgjorde produktionen af gas i Norge 101,4 mia. m³, hvilket svarer til 3,1 % af verdensproduktionen ⁽⁴⁴⁾. Over 95 % af produktionen på NKS eksporteres til EØS via rørledninger til seks landingspunkter i fire lande (Det Forenede Kongerige, Tyskland, Belgien og Frankrig) ⁽⁴⁵⁾. Ca. 1,4 mia. m³ (under 2 %) af den gas, der produceres på NKS, blev handlet i Norge.

⁽⁴²⁾ Se den norske regerings skrivelse til Tilsynsmyndigheden af 15. februar 2013 (dokument nr. 663313, s. 28).

⁽⁴³⁾ Jf. den norske regerings anmeldelse til Tilsynsmyndigheden af 5. november 2012 (dokument nr. 652027, s. 30).

⁽⁴⁴⁾ Se BP Statistics, s. 22.

⁽⁴⁵⁾ Modtagelsesterminaler i: Dornum, Dunkerque, Easington, Emden, St Fergus og Zeebrugge (<http://www.gassco.no/wps/wcm/connect/Gassco-NO/Gassco/Home/norsk-gass/Transportsystemet>).

(62) En række uafhængige selskaber er aktive i produktionen af gas på NKS. Desuden godkendes nye selskaber som tilladelsesindehavere. De fem største gasproducerende selskaber på NKS, målt på årligt produktionsniveau, er: Petoro, Statoil, Exxon/Mobil, Total og Shell. Statoil er det største gasproducerende selskab på NKS. De tre største gasproducerende selskabers kombinerede andel af den samlede produktion af gas på NKS overstiger ikke 50 % ⁽⁴⁶⁾.

(63) EU-medlemsstaterne forbruger omkring 500 mia. m³ gas om året. Ifølge Eurogas ⁽⁴⁷⁾ tegnede gasforsyningerne fra EU-medlemsstaterne sig i 2011 for 33 % af den samlede nettoforsyning fulgt af Rusland (24 %), Norge (19 %) ⁽⁴⁸⁾ og Algeriet (9 %), leveret både via rørledning og som LNG. Andre kilder fra forskellige dele af verden bidrog med de resterende 15 %.

(64) Alle tilladelsesindehavere på NKS er ansvarlige for at sælge deres egen gas. Produktionsselskaber på NKS har gassalgsaftaler med købere i en række EU-medlemsstater. I 2011 var andelen af det samlede forbrug af gas, der blev dækket af norsk gas, i hver af de seks EU-medlemsstater, der importerer mest gas fra NKS, som følger ⁽⁴⁹⁾:

EØS-land	% af forbruget dækket af norsk gas
Det Forenede Kongerige	35 %
Tyskland	32 %
Belgien	34 %
Nederlandene	24 %
Frankrig	26 %
Italien	14 %

EØS, nationalt gasforbrug – IHS CERA

⁽⁴⁶⁾ Se den norske regerings skrivelse til Tilsynsmyndigheden af 15. februar 2013 (dokument nr. 663313, s. 28).

⁽⁴⁷⁾ Se Eurogas, Statistical Report 2012, s. 1 (http://www.eurogas.org/uploaded/Statistical%20Report%202012_final_211112.pdf).

⁽⁴⁸⁾ Det fremgår af de oplysninger, som den norske regering har indsendt til Tilsynsmyndigheden, at dette tal muligvis er noget højere. Dette er dog uvæsentligt for resultatet af denne beslutning.

⁽⁴⁹⁾ Statistikkerne for destinationen for norsk naturgas til EØS-landene er baseret på det købende selskabs nationalitet.

- (65) Statoil er den næststørste gasleverandør til EØS efter Gazprom med ca. 20 % ⁽⁵⁰⁾ af det samlede EØS-forbrug. Som det fremgår af tabellen ovenfor, står NKS-leverandørerne i de største EØS-lande, hvortil der leveres norsk gas, over for konkurrence fra leverandører, hvis gaskilder ligger i andre geografiske områder. Dermed har engroskøbere i disse EØS-lande alternative forsyningskilder til gas fra NKS. Det fremgår yderligere i de statistikker, der er indsamlet af Eurogas (tabel nedenfor), som viser, at ud over norsk gas modtog EU-medlemsstaterne gasforsyninger fra indenlandsk produktion – Rusland, Algeriet, Qatar og andre kilder:

NATURGASFORSYNING I LANDE, DER DELTAGER I EUROGAS, OG EU, 2011 ⁽¹⁾

TWh	Indenlandsk produktion	Rusland	Norge	Algeriet	Qatar	Andre kilder (*)	Lagerændringer (**)	Andre balancer	Samlet nettoforsyning	Procentvis ændring 2011/2010
Østrig	18,8	59,8	14,5	0,0	0,0	29,4	- 22,1	- 4,9	95,6	- 6 %
Belgien	0,0	3,4	82,4	0,0	30,8	66,9	- 0,2	0,0	183,3	- 15 %
Bulgarien	4,2	29,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	- 1,4	32,3	11 %
Tjekkiet	1,4	63,3	12,2	0,0	0,0	23,2	- 10,0	- 4,6	85,5	- 10 %
Danmark	81,7	0,0	0,0	0,0	0,0	- 31,9	- 1,8	- 7,4	40,6	- 18 %
Estland	0,0	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,5	-10 %
Finland	0,0	43,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43,4	- 12 %
Frankrig	6,5	72,6	182,9	66,7	37,4	135,0	- 22,4	- 1,5	477,2	- 13 %
Tyskland	137,3	336,9	303,1	0,0	0,0	110,2	- 22,8	0,0	864,7	- 11 %
Grækenland	0,0	30,3	0,0	8,7	1,9	10,5	- 0,1	- 0,1	51,2	23 %
Ungarn	32,5	72,6	0,0	0,0	0,0	5,6	14,0	- 0,6	124,2	- 6 %
Irland	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	51,1	0,0	0,0	53,2	- 12 %
Italien	88,5	247,1	38,6	242,8	65,7	149,0	- 8,2	0,9	824,4	- 6 %
Letland	0,0	16,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2	- 13 %
Litauen	0,0	57,0	0,0	0,0	0,0	- 21,9	- 0,1	0,0	35,0	9 %
Luxembourg	0,0	3,2	6,9	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	13,4	- 13 %
Nederlandene	746,7	44,0	129,0	0,9	3,7	- 481,6	0,0	15,8	458,3	- 10 %
Polen	47,6	102,7	0,0	0,0	0,0	17,4	- 8,4	- 1,4	157,9	2 %
Portugal	0,0	0,0	0,0	21,6	0,0	36,9	0,0	0,0	58,5	0 %

⁽⁵⁰⁾ Denne salgs mængde omfatter Statoils salg på vegne af Petoro/SDFI.

TWh	Inden- landsk produk- tion	Rusland	Norge	Algeriet	Qatar	Andre kilder (*)	Lager- ændrin- ger (**)	Andre balancer	Samlet netto- forsyning	Procentvis ændring 2011/ 2010
Rumænien	117,0	34,2	0,0	0,0	0,0	0,0	- 0,4	0,0	150,8	3 %
Slovakiet	1,0	62,4	0,0	0,0	0,0	- 5,7	0,2	- 0,1	57,7	- 3 %
Slovenien	0,0	5,3	0,0	2,6	0,0	0,9	- 0,1	0,1	8,8	- 16 %
Spanien	1,9	0,0	13,9	147,4	51,5	160,4	- 4,5	1,6	372,2	- 7 %
Sverige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,9	0,0	0,0	14,9	- 20 %
Det Forenede Kongerige	526,7	0,0	244,2	2,6	230,6	- 76,7	- 22,6	- 0,1	904,7	- 17 %
EU	1 813,9	1 290,1	1 027,7	493,3	421,6	196,8	- 109,2	- 3,7	5 130,5	- 10 %
Procentvis ændring 2011/2010	- 11 %	2 %	- 3 %	- 8 %	21 %	- 45 %	- 199 %	- 78 %	- 10 %	
Schweiz	0,0	7,6	7,3	0,0	0,0	19,6	0,0	0,0	34,5	- 10 %
Tyrkiet	8,1	270,3	0,0	44,2	0,0	144,7	0,0	2,4	469,7	18 %

(¹) Denne tabel er hentet fra Eurogas, Statistical Report 2012, s. 6.

Enheder: terawattimer (øvre brændværdi).

Bemærk: Tallene er de bedste tilgængelige skøn på publikationstidspunktet.

(*) Inkl. nettoeksport.

(**) (-) Tilførsel/(+) Udtræk.

- (66) Hvis man ser på EU-medlemsstaterne med den største andel af gas fra Norge, er der alternative forsyningskilder. Det drejer sig bl.a. om følgende alternativer:

— I Det Forenede Kongerige, hvor gas fra NKS tegner sig for omkring 35 %, er der en betydelig indenlandsk produktion af gas (om end den har været faldende siden 2000) (⁵¹). Importen af LNG til Det Forenede Kongerige er steget betydeligt de seneste par år (⁵²).

— I Belgien, hvor gas fra NKS tegner sig for ca. 34 %, omdannes LNG til gas på Zeebrugges LNG-terminal og er substituerbar med ledningsgas.

— I Tyskland, hvor gas fra NKS tegner sig for ca. 32 %, blev de to Nord Stream-rørledninger fra Rusland indviet i henholdsvis 2011 og 2012 og udgør en ny kilde til gasforsyninger fra Rusland. Den norske regering mener, at åbningen af disse rørledninger med al sandsynlighed vil føre til øget konkurrence mellem norsk og russisk gas, eftersom det øger diversificeringen af forsyningen til Europa.

- (67) Engroskøbere skal opfylde deres take or pay-forpligtelse i henhold til relevante langfristede salgskontrakter med norske gasleverandører. Når de har opfyldt disse forpligtelser, kan engroskøbere frit skifte til alternative forsyningskilder, f.eks. spotledningsgas og spot-LNG, eller de kan øge de mængder, der aftages i henhold til langfristede kontrakter med andre leverandører. Nyere salgskontrakter har tendens til at have kortere løbetid. Som oplyst af den norske regering bliver spotmarkedet større med knudepunkter, der i stigende grad omdanner flydende naturgas – både i Det Forenede Kongerige og på

(⁵¹) Digest of UK energy statistics' ("DUKES") 2012, Department of Energy & Climate Change, kapitel 4: Natural gas (https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/65800/5954-dukes-2012-chapter-4-gas.pdf), s. 95.

(⁵²) DUKES (se fodnote 50), s. 95.

det europæiske kontinent. Desuden er kapaciteten til omdannelse af gas i EU blevet mere end fordoblet i de seneste fem år. I 2011 blev 25 % af EU's nettoimport af gas dækket af LNG, fordelt på følgende EU-medlemsstater:

LNG-FORSYNING I LANDE, DER DELTAGER I EUROGAS, OG EU, 2011 ⁽¹⁾

TWh	LNG Nettoimport	Procentvis ændring 2011/2010
Belgien	49,8	– 19 %
Frankrig	163,9	5 %
Grækenland	13,5	5 %
Italien	94,2	– 2 %
Nederlandene	9,5	
Portugal	34,7	7 %
Spanien	257,2	– 18 %
Det Forenede Kongerige	270,7	33 %
EU	893,5	2 %
Tyrkiet	68,9	– 21 %

⁽¹⁾ Denne tabel er hentet fra Eurogas, Statistical Report 2012, s. 7.
Enheder: terawatttimer (øvre brændværdi).

- (68) Konkurrencepresset på naturgasmarkedet kommer også fra tilstedeværelsen af alternativer til gas (f.eks. kul eller vedvarende energikilder).
- (69) Alle større gastransportrørledninger fra NKS til det europæiske kontinent og Det Forenede Kongerige er ejet af Gassled ⁽⁵³⁾. Adgangen til upstreamrørledningsnettet forvaltes af Gassco AS – et selskab, der fuldt ud er ejet af den norske stat. Gassco AS ejer ikke andele eller kapacitet i upstreamrørledningsnettet og handler uafhængigt i forbindelse med tildelingen af adgang til fri kapacitet. Gastransportsystemet er neutralt for alle aktører med behov for transport af naturgas. Produktionsselskaber og kvalificerede brugere har adgangsret til systemet på ikkediskriminatoriske, objektive og gennemsigtige vilkår. Brugerne har adgang til kapacitet i systemet på grundlag af deres behov for gastransport ⁽⁵⁴⁾. Nuværende og nye gasaktører på NKS kan således få adgang til upstreamrørledningsnettet og levere gas til kunder i konkurrence med andre aktører på NKS.

⁽⁵³⁾ Gassled er et selvstændigt joint venture, som er reguleret i den norske lovgivning. Gassleds ejere har hver en samlet interesse, der svarer til deres respektive kapitalinteresse, i alle joint venture-selskabets rettigheder og forpligtelser (jf. den norske regerings anmeldelse til Tilsynsmyndigheden af 5. november 2012 (dokument nr. 652027, s. 7-8)).

⁽⁵⁴⁾ Se hvidbogen *An industry for the future – Norway's petroleum activities* (Meld. St. 28 (2010–2011) Report to the Storting (white paper), s. 68).

- (70) I lyset af ovenstående aspekter mener Tilsynsmyndigheden, at intet tyder på, at sektoren ikke er drevet af markedskræfterne, og desuden, at produktionen af naturgas på NKS er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår i henhold til direktiv 2004/17/EF.

III. KONKLUSION

- (71) Tilsynsmyndigheden mener, at følgende aktiviteter i Norge og særlig på Norges kontinentalsokkel er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår i henhold til artikel 30, stk. 1, i direktiv 2004/17/EF:

- a) efterforskning efter råolie og naturgas
- b) produktion af råolie
- c) produktion af naturgas.

- (72) Eftersom betingelsen om fri markedsadgang vurderes at være opfyldt, bør direktiv 2004/17/EF ikke finde anvendelse på kontrakter, der tildeles af ordregivere, og som har til formål at muliggøre de tjenesteydelser, der er opført i punkt a), b) og c) i betragtning 2 og 71 i denne beslutning, og som skal leveres i Norge og særlig på Norges kontinentalsokkel.

- (73) Denne beslutning bygger på den retlige og faktiske situation pr. marts 2013, som den fremgår af de oplysninger, den norske regering har indgivet. Den kan ændres, hvis betydelige ændringer af de retlige og faktiske forhold medfører, at betingelserne for at anvende artikel 30, stk. 1, i direktiv 2004/17/EF ikke længere er opfyldt —

VEDTAGET DENNE BESLUTNING:

Artikel 1

Den retsakt, der henvises til i punkt 4 i bilag XVI til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde om fastsættelse af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige kontrakter i forsyningssektoren (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester) finder ikke anvendelse på kontrakter, der tildeles af ordregivere, og som har til formål at muliggøre følgende tjenesteydelser, der skal leveres i Norge og særlig på Norges kontinentalsokkel:

- a) efterforskning efter råolie og naturgas
- b) produktion af råolie
- c) produktion af naturgas.

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Norge.

Udfærdiget i Bruxelles, den 30. april 2013.

På EFTA-Tilsynsmyndighedens vegne

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON
Medlem af kollegiet

Markus SCHNEIDER
Direktør (fung.)

MEDDELELSE TIL LÆSERNE

Rådets forordning (EU) nr. 216/2013 af 7. marts 2013 om elektronisk offentliggørelse af *Den Europæiske Unions Tidende*

Fra den 1. juli 2013 anses kun den elektroniske udgave af EU-Tidende for autentisk og retsgyldig, jf. Rådets forordning (EU) nr. 216/2013 af 7. marts 2013 om elektronisk offentliggørelse af *Den Europæiske Unions Tidende* (EUT L 69 af 13.3.2013, s. 1).

Hvis det på grund af uforudsete og ekstraordinære omstændigheder ikke er muligt at offentliggøre den elektroniske udgave af EU-Tidende, anses den trykte udgave for autentisk og retsgyldig, jf. vilkår og betingelser i forordning (EU) nr. 216/2013, artikel 3.

MEDDELELSE TIL LÆSEREN — MÅDEN, DER HENVISES TIL EN RETSAKT PÅ

Fra den 1. juli 2013 blev måden at henvise til en retsakt på ændret.

I en overgangsperiode vil både den nye og den gamle måde blive anvendt.

EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) giver direkte og gratis adgang til EU-retten. Via dette netsted kan man konsultere *Den Europæiske Unions Tidende*, og netstedet indeholder endvidere traktaterne, retsforskrifter, retspraksis og forberedende retsakter.

Yderligere oplysninger om Den Europæiske Union findes på: <http://europa.eu>

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA